

UDEN FOR HEGNET

Hjælpen strømmer ind til de 300.000 somaliere, der bor i tre store flygtningelejre i det østlige Kenya. Men gæsterne slider hårdt på området – og på lokalbefolkningens tålmodighed.

Side 6-7.

EFTER FLODBØLGEN

2. juledag er det fem år siden, at en tsunami ramte Sydøstasien. I Thailand har katastrofen gjort befolkningen mere åben over for internationalt udviklings samarbejde.

Side 8.

ud>ikling

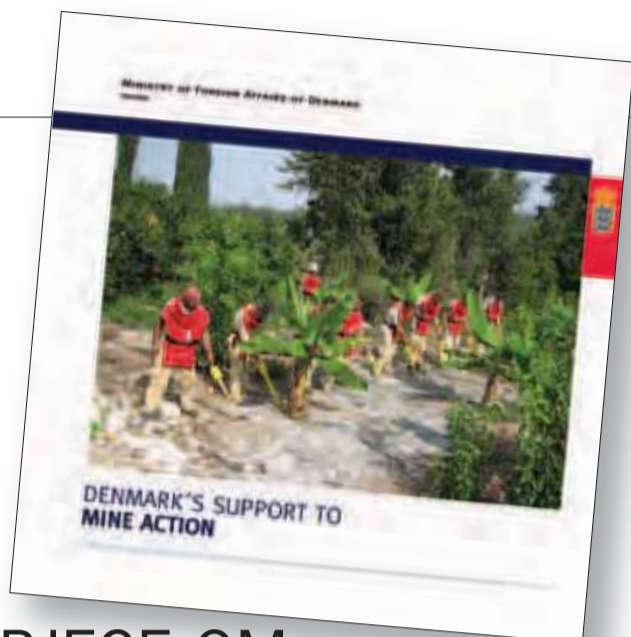
Dec. nr. 8/2009

NYHEDER OG DEBAT OM
UDVIKLINGSSAMARBEJDE

KLAR TIL **KLIMA-KAMP**

Etiopiens premierminister Meles Zenawi (portræt s. 12) vil som afrikansk chefforhandler på FN's klimatopmøde i København kræve mindst 67 milliarder dollars årligt til klimatilpasning i u-landene fra 2020. Alle spørger, om Vesten vil levere de nødvendige penge. Kun få spørger, hvad u-landene vil stille op med milliarderne, hvis de får dem. Har de fattige lande kapaciteten til at bruge pengene efter hensigten?

Læs klima-tema side 9-15.

NY PJECE OM KAMPEN MOD **LANDMINER**

Tusindvis af børn, kvinder og mænd bliver hvert år lemlæstet eller dræbt af landminer. Oftest i lande, hvor egentlige krigshandlinger er ophørt, men ueksploderede miner ligger tilbage i hobetal. Danmark er stærkt engageret i arbejdet med at udrydde brugen af landminer og er blandt de ti største donorer inden for humanitær mine-rydning i udviklingslande.

FN's konvention mod anti-personelminer – den såkaldte Ottawa-Konvention – har været det centrale regelsæt for kampen mod landminer, siden den trådte i kraft i 1999.

I tiåret for konventionen afholdes der en gennemgangskonference for konventionens parter i Cartagena, Colombia. Her vil 156 lande, heriblandt Danmark, gøre status og udstikke kursen for den fortsatte kamp for at udrydde anti-personelminer.

Læs mere om den danske indsats med landminer i ny folder. Folderen, der er på otte sider, er på engelsk. Den kan bestilles på www.danida-publikationer.dk

ud>ikling

Udgives af Danida, Udenrigsministeriet

Asiatisk Plads 2, 1448 København K

Telefon 3392 0000, fax 3392 0710

35. årgang. Udkommer otte gange om året. Trykplag: 10.000

ISBN nr. 978-87-7087-262-1 (print)

ISBN nr. 978-87-7087-263-8 (elektr.)

ISSN nr. 0106-0570

Abonnement

Udebliver avisen eller har du adresseændringer eller til-/framedling af abonnement (gratis): www.udvikling.dk eller kontakt Rosendahls-Schultz Distribution på telefon 4322 7300, distribution@rosendahls-schultzgrafisk.dk.

Redaktion

avisenudvikling@um.dk

Redaktør: Stefan Katić (sk) 3392 0709

Journalist: Mads Rasmussen Mariegaard (mm) 3392 0052

Journalistpraktikant: Mikkel Noel Lanzky (mnl) 3392 0066

Ansvarshavende iflg. Medieansvarsloven: Kontorchef Eva Egesborg Hansen (PDK)

Korrektur: Flemming Axmark

Redaktionen afsluttet den 2. december 2009

Annoncesalg og markedsføring: Simone Hagensen tlf. 2633 8000 (simoha@um.dk)

Tryk: Skive Folkeblad. Trykt på svanemærket papir med miljøvenlige farver.

Layout: Og Jensen

www.udvikling.dk. Her findes blandt andet tidligere numre, artikelbibliotek, blogs og link til *Udviklings* Facebook-side.

Tidligere numre på tryk kan rekvireres fra www.danida-publikationer.dk

Artikler i *Udvikling* udtrykker ikke nødvendigvis Udenrigsministeriets synspunkter.

Forsidefoto: Irada Humatova/Scanpix.

Danida

NYT FRA DANIDAS STYRELSE

SYDSUDAN – NY NATION?

Fredsprocessen mellem Nord- og Sydsudan er på vej ind i en afgørende fase. Men både et valg i 2010 og en folkeafstemning om sydsudansk selvstændighed i 2011 kan føre til nye kampe.

Af Mikkel Noel Lanzky

Da Sudans borgerkrig i 2005 blev afsluttet med en fredsftale, var det et foreløbigt punktum for Afrikas længst varende borgerkrig. Landet har været i krig stort set uafbrudt siden sin uafhængighed i 1956, og det har på alle måder tæret voldsomt på det store land midt i brudfladen mellem afrikansk og arabisk kultur.

Fredsftalen, der blev mødt med optimisme fra det internationale samfund, er dog langtfra gennemført, og tilliden er tyndslidt mellem aftalens parter: Regeringen, som beskyldes for at favorisere den arabiske elite, og på den anden side den overvejende kristne oprørsgruppe Sudan People's Liberation Movement (SPLM). Der er stadig en risiko for, at fredsprocessen kan bryde sammen.

Sudans anden store konflikt i Darfur har siden fredsftalen mellem nord og syd skygget for situationen i resten af landet. Ikke megen information tilflyder den internationale offentlighed om forholdene ved grænsen mellem Nord- og Sydsudan, selvom området i 2009 har haft flere ofre for konflikt end Darfur.

Også antallet af nyligt fordrevne er steget dramatisk, selvom der på papiret skulle være fred. Blandt andet er Nzara-regionen i Sydsudan blevet angrebet udefra indtil flere gange i november af Joseph Konys Lord's Resistance Army fra det nordlige Uganda.

Demokrati på godt og ondt

Danmark har støttet arbejdet med fredsprocessen siden 2005. På styrelsesmødet i november orienterede ambassaden i Addis Ababa i Etiopien styrelsens medlemmer om situationen i Sudan og perspektiverne for fred. Anledningen var en bevilling til fortsat dansk hjælp til at gennemføre fredsftalen.

I 2010 skal der holdes valg i Sudan. Valget er vigtigt i fredsprocessen, men risikerer samtidig at bære ved til bålet, fordi den siddende præsident Omar Hassan al-Bashir meget vel kan vinde valget og dermed bevare magten. Den Internationale Straffedomstol (ICC) udstedte i marts en arrestordre på al-Bashir, der søges retsforfulgt for krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden.

Lige så vigtigt som valget er den planlagte folkeafstemning i 2011, hvor Sydsudans situation skal afgøres. I fredsftalen er Sudan fortsat ét land, men Sydsudan blev givet udstrakt selvstyre og er blandt andet undtaget fra at indføre den islamiske straffelov *hudud*. Vurderingen blandt Sudan-kendere er, at folkeafstemningen formentlig vil resultere i løsrivel-

se. Hvis det olierige Sydsudan erklærer sig selvstændigt, vil urolighederne med stor sandsynlighed blusse op igen.

En anden vigtig faktor for Sudans umiddelbare fremtid er Sydsudans regering. Den fremstår mere som et krigsråd end en forvaltende enhed og har store problemer med korruption. Sydsudans administrationsapparat lider under meget svage institutioner.

Hvis sikkerhedssituationen forværres, er der stor risiko for, at der kan opstå interne stridigheder og kampe mellem medlemmer af Sydsudans regering. En ny, uafhængig stat vil også risikere nye kampe eller måske endda borgerkrig. At Sudan stadig er uroligt illustreres godt af, at Udenrigsministeriet netop har besluttet at lukke sit administrationskontor i Khartoum på grund af problemer med sikkerheden. Kontorets opgaver overgår til ambassaden i Addis Ababa.

Risikofyldt, men støtteværdigt

Ambassaden i Addis Ababa kunne fortælle, at man i nabolandene følget opmærksomt med i Sudans udvikling. Der er en vis nervøsitet over udsigten til et uafhængigt Sydsudan, da det kan starte en dominoeffekt blandt andre regioner og provinser med et anstrengt forhold til deres centrale regeringer – og dem er Afrika rig på.

Danidas styrelse erkender, at udviklingsarbejde i Sudan er forbundet med en betydelig risiko for at slå fejl, men behovet for hjælp er så stort, at der må tages chancer for at styrke freden og skabe sikkerhed. Med dette in mente besluttede styrelsen at indstille en bevilling på i alt 210 mio. kr. i 2010 og 2011 til at gennemføre fredsftalen. Pengene skal bruges på at styrke demokratiet, arbejde med forsoning og forbedre flygtninge og internt fordrevnes muligheder for at vende tilbage.

Mikkel Noel Lanzky er journalistpraktikant i Udenrigsministeriet.

STYRELSEN TILTRÅDTE BL.A. OGSÅ DISSE BEVILLINGER VED SIT MØDE I NOVEMBER

Ghana: Støtte til erhvervssektorudvikling – 400 mio. kr.

Uganda: Sektorprogram for vand og sanitet – 315 mio. kr.

Bhutan: Støtteprogram for bæredygtigt miljø – 70 mio. kr.

Tanzania: Vejsektorprogram – 60 mio. kr.

Mozambique: Støtte til hiv/aids-indsats – 30 mio. kr.

Den Internationale Valutafond (IMF): Fond for fattigdomsreduktion og vækst – 30 mio. kr.

UNDP: Støtte til *trustfund* for konfliktforebyggelse og genopbygning – 25 mio. kr.

CARE Danmark: Klimatilpasning i lokalsamfund i Afrika – 15 mio. kr.

Det Regionale Center for Vedvarende Energi og Energieffektivisering i den arabiske region (RCREEE) i Cairo – 12,8 mio. kr.

Politifolk gennem søger området uden for Pearl Continental Hotel i Peshawar, hvor en bombe i en lastbil 10. juni i år dræbte fem personer, herunder en FN-arbejder. Foto: Adrees Latif/Reuters/Scanpix.

BISTAND **MOD** BOMBER

Danmark mere end tredobler sin udviklingsbistand til Pakistan som led i bekæmpelsen af terror. Men bistanden bliver svær at give.

Af Keld Broksø

Danmark øger nu bistanden til Pakistan fra 40 mio. kr. til 140 mio. kr. fra 2009 til 2012 med terrorforebyggelse som det klare sigte.

Den største enkelte kanal for støtten fra Danmark er FN's børnefond Unicef, der til næste år vil modtage 60 mio. kr. til genopbygning af 473 ødelagte skoler. Men Unicef ved, at det bliver svært at bruge pengene på grund af selvsamme terror, som bistanden skal bidrage til at dæmme op for.

Pakistan har haft 3.000 terrorangreb siden 2008, og langt de fleste har Taliban taget ansvaret for. Danskerne husker 2. juni 2008, hvor seks blev dræbt på ambassaden i Islamabad.

Og 9. juni eksploderede en bombe foran Pearl Continental Hotel i byen Peshawar i det nordlige Pakistan. 16 døde, og 56 blev såret.

En af de omkomne, filippinsk-fødte Perseveranda So, var en Unicef-medarbejder, der netop arbejdede med genopbygning af skoler, som den nye bistand retter sig mod. Hun havde arbejdet for Unicef siden 1994. Generalsekretær for Unicef Danmark, Steen Andersen, fæster alligevel lid til bistanden.

– Vi har de lokale medarbejdere og eksperitisen. Men vender krigslykken, og Taliban genvinder terræn, så er der risiko for, at vi må trække os ud, siger han.

Mål: Udvikling og stabilitet

Målet med den øgede danske bistand er udvikling og stabilitet, især i områderne ved grænsen til Afghanistan.

Steen Andersen vil ikke kommentere, om det er i orden at bruge pengene sådan, når de tages fra programmer i andre fattige lande.

– Vi må respektere regeringens ret til at prioritere, siger Steen Andersen, som til gengæld forholder sig til, om det nytter at bruge bistand mod terror.

– Det er et led på vejen. Vi skal gøre det, fordi børn har ret til at komme i skole. Det er perfekt, hvis det også kan medvirke til demokrati og terrorbekæmpelse, siger han.

Den mangedoblede bistand går til en ny multidonorfond, som skal sikre hurtig, koor-

dineret udvikling. Fonden administreres af Verdensbanken, og modtager fra Danmark i 2009 15 mio. kr. i katastrofebistand til internt fordrevne.

Penge – et motiv for at kæmpe

– Demokrati og bæredygtig udvikling er på længere sigt den eneste vej til at sikre et stabilt og terrorfrit Pakistan, fastslår udviklingsminister Ulla Tørnæs i forbindelse med bevillingen, der skal medvirke til, at internt fordrevne ikke danner grundlag for Talibans rekruttering.

– Støtten hjælper som terrorbekæmpelse, bekræfter Mona Kanwal Sheikh, der forsker i pakistansk Taliban som ph.d.-studerende ved Københavns Universitet. Hun er cand.scient. pol. med speciale i radikal islamisme og international sikkerhed.

– Det er selvfølgelig svært, men mange pakistanske unge knytter sig til Taliban af økonomiske årsager – om end ikke dem alle. De får penge for at kæmpe, og deres familier får gunstige betingelser, hvis de bliver martyrer. Det er en stor faktor for mobiliseringen. Genopbygning af skoler kan sammen med katastrofehjælp modarbejde rekrutteringen, siger Mona Kanwal Sheikh.

Men hun kommer med en advarsel, for

man kan spørge, om det giver mening at bruge udviklingsmidler, når Pakistan har atomvåben, et kæmpe militær og en elendig fordelingspolitik.

– Der skal være stor kontrol med, at penge går dertil, hvor de skal, siger Mona Kanwal Sheikh. Hun mener, at multidonorfonden kan hjælpe med til det.

– Selvom der er en stor militærmaskine, giver udviklingsbistand mening. Pakistan har altid brugt ressourcerne sådan, fordi hæren er en kæmpe magtfaktor, og fordi der altid har været problemer med regeringerne. Hvis vi vil forebygge mere mobilisering hos Taliban, så er u-landsbistand et af midlerne, mener Mona Kanwal Sheikh.

Keld Broksø er freelancejournalist med speciale i Pakistan og Afghanistan.

FAKTA:

36 pct. af den pakistanske befolkning lever under fattigdomsgrænsen, og over 50 pct. betegnes som sårbare.

Kilde: Verdensbanken.

NYT TREKLØVER I SPIDSEN FOR EU'S BISTAND

EU splitter posten som udviklingskommissær op i to, der begge underordnes den nye udenrigsrepræsentant. Gavnligt for udviklingspolitikken, vurderer eksperter.

Af Kalika Bro-Jørgensen, Bruxelles

Trods flere måneders intensive spekulationer om den kommende kommissærkabale kom kommissionsformand Jose Manuel Barrosos endelige bud på en udviklingskommissær bag på de fleste.

Den 27. november pegede han på lettiske Andris Piebalgs, hvilket nærmer sig en decideret degradering af den tidligere energikommissær, især fordi områderne humanitær bistand og nødhjælp fremover fravristes posten, og begge nye kommissærer bliver underordnet EU's nye udenrigsrepræsentant.

– Piebalgs er den eneste siddende kommissær, der ikke står til at blive endda klækkeligt forfremmet, vurderer Antonio Missiroli, forskningschef ved tænketanken *European Policy Center* i Bruxelles.

52-årige Piebalgs har en universitetsgrad i fysik og begyndte sit arbejdsliv som gymnasielærer. Efter murens fald blev han først undervisningsminister og få år senere finansminister. I 1995 skiftede han spor til diplomatiet som Letlands ambassadør til først Estland, senere EU. Da Letland blev medlem af EU, blev Piebalgs kabinetschef for landets første kommissær, Sandra Kalniete, og i 2004 blev han selv energikommissær.

Effektiv administrator

Den tidligere kommunist var efter murens fald medstifter af centrum-højrepartiet *Latvijas Cēls*. I EU forbindes han med det paneuropæiske konservative parti EPP. Han er nok mere EU's mand end udviklingens, men har dog som energikommissær beskæftiget

Andris Piebalgs – udpeget til ny EU-kommissær for udvikling.
Foto: Tim Wimborne/Scanpix.

sig med Afrika og energiens betydning for udvikling.

– Piebalgs er vellidt og har et rigtig godt ry. Han minder om Poul Nielsson (dansk EU-udviklingskommissær 1999-2004, red.) – en meget klog og effektiv administrator. Han kender spillet i kommissionen og har et stort netværk, siger Simon Drewsen Holmberg, leder af Det Danske Kulturinstitut i Riga.

Bulgarsk ansvar for nødhjælp

Flere havde nok sat deres sparepenge på Bulgariens udenrigsminister Rumiana Jeleva som udviklingskommissær, men hun må nøjes med humanitær bistand og nødhjælp.

Øverstbefalende for de to bliver EU's nye udenrigsrepræsentant – efter al sandsynlighed britiske Catherine Ashton, der blev udpeget til posten 19. november. Hvilke beføjelser hun skal have over udviklingsområdet, er endnu langt fra at være defineret. Det ender sandsynligvis med, at hun tager ansvaret for den strategiske politik, mens kommissærerne sidder tilbage med den praktiske udførelse.

Eventuelle uenigheder – også i embedsværket – vil formentlig centrere sig omkring, hvor politiseret EU's udviklingshjælp må blive.

– Traditionelt skeler EU's udviklingspolitik ikke til, hvilken regering der sidder på mag-

Rumiana Jeleva – udpeget til ny EU-kommissær for humanitær bistand og nødhjælp.
Foto: Chip East/Scanpix.

ten. Under udenrigsrepræsentanten må man forvente en mere politiseret tilgang. EU's udenrigstjeneste vil ikke kunne ignorere brud på menneskerettigheder og dårlig regeringsførelse generelt, siger Antonio Missiroli.

Stærke EU-tilhængere

I danske NGO-kredse bifaldes den nye struktur. At begge kommissærer er fra nye medlemslande uden synderlig udviklingspolitisk tradition giver derimod anledning til større bekymring.

– Spørgsmålet er, om de nye kommissærer er stærke nok til at slå i bordet og få EU's medlemslande til at leve op til de løfter, de har givet, siger Rina Valeur Rasmussen, sekretariatsleder for den danske EU-NGO platform, der er 14 danske udviklings- og nødhjælpsorganisationers fælles forum for EU-samarbejde.

Den bekymring, mener Simon Drewsen Holmberg, er overvurderet.

– Det er rigtigt, at Letland ikke har den store tradition for udviklingshjælp. Det begyndte faktisk først efter Piebalgs flyttede fra landet, med noget støtte til demokratiets fremme i andre tidligere sovjetstater. Så han kan måske få svært ved at finde mange letter til sit kabinet, men derudover vil jeg mene, at

Catherine Ashton – udpeget til EU's første udenrigsrepræsentant.
Foto: Laurent Gillieron/Scanpix.

han har styrken til at løfte opgaven, siger Simon Drewsen Holmberg.

Nicu Popescu, seniorforsker med speciale i EU's udvikelse ved tænketanken *European Council on Foreign Relations*, vurderer derimod, at det kan blive en fordel, at kommissærerne kommer fra lande, der har i nyere tid har gennemgået dybe reformer og bekæmpet korruption.

– Og så skal man huske på, at de begge er kendt for at være stærke EU-tilhængere, hvilket på mange måder gør dem til bedre kommissærer end visse andre, der bruger posten til at lave lobbyarbejde for deres hjemland, siger Nicu Popescu.

I begyndelsen af det nye år skal kommissærkandidaterne bestå både høringer og afstemning i Europa-Parlamentet, hvorefter en afstemning om Barrosos samlede forslag til en kommission sandsynligvis kommer på dagsordenen i slutningen af januar.

Når kommissærerne er vedtaget, mangler kun den officielle udnævnelse i Det Europæiske Råd, før de nye kommissærer kan komme i sving. Den kommende kommissions mandat løber frem til 31. oktober 2014.

Kalika Bro-Jørgensen er freelancejournalist bosat i Bruxelles.

FN'S TORTURKONVENTION FYLDER 25 ÅR

FN's Menneskerettighedsdag 10. december bruges i år tillige til at markere 25-året for vedtagelsen af 'FN's konvention mod tortur og anden grusom, umenneskelig og nedværdigende behandling eller straf' – i daglig tale Torturkonvention. Konventionen har været en mærkesag for skiftende danske regeringer. Forebyggelse af tortur og rehabilitering af torturofre har således været en integreret del af dansk udviklingspolitik i mange år. Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre (RCT) i København har i samarbejde med partnere verden over stået for en stor del af arbejdet med at rehabilitere torturofre og forebygge tortur. Centrets blad RCT NYT udkommer i anledning af konventionens 25-års fødselsdag med særligt indstik.

/sk

NY KANDIDATGRAD I AGROØKOLOGI OG SMÅBRUG

Nu starter en ny kandidatuddannelse i agroøkologi (videnskaben om anvendelse af økologiske principper til at designe og anvende bæredygtige fødevarer-systemer) med fokus på småbønder. Den gennemføres på Sveriges Landbrugsuniversitet ved fakultetet i Alnarp, som ligger i udkanten af Malmö. Den to-årige kandidatuddannelse (Master) gennemføres i samarbejde med universiteter i Etiopien og Uganda. Uddannelsen, der vil få et optag på 30, henvender sig til såvel natur- som samfundsfaglige studerende, som gerne vil arbejde med udvikling eller forskning til støtte for småbrug i u-landene. Uddannelsen bygger i høj grad på at overføre erfaringer og metoder fra økologisk landbrug i Norden til det tropiske landbrug. Mere på www.utbildning.slu.se.

/sk

AFRIKANSK REKORD I FLY-ULYKKER

Kun fire procent af verdens flyvning, men en tredjedel af alle registrerede flyulykker, finder sted i Afrika. Myndighederne fra flere afrikanske lande vil derfor mødes for at forbedre flysikkerheden, skriver nyhedsbureauet AP. Den høje ulykkesrate i Afrika skyldes, at den afrikanske flyflåde generelt er ret ringe, og det langt fra er alle selskaber og lande, der har råd til at holde flyene, ofte ældre sovjetiske modeller, i forsvarlig sikkerhedsmæssig stand. Landenes dårlige infrastruktur kan desuden betyde, at det er svært at få hjælp frem i tide, når ulykken er sket. DR Congo har haft flere flystyrt med dødelig udgang end noget andet land i Afrika. Her er talt flere end 20 i de seneste 13 år, oplyser Aviation Safety Network, som arbejder for bedre flysikkerhed i Afrika.

/sk

MARIBO BRYGHUS PÅ VEJ TIL BOLIVIA I LØSDELE

Det er mange måneder siden, at Maribo Bryghus på Lolland sendte sin sidste lokalt producerede pilsner ud til kunderne. Bryggerigruppen valgte at lukke aktiviteterne i Maribo, og både ejendomme, grund og inventar blev overtaget af en lokal investorgruppe. Nu får bryghuset nyt liv – i Sydamerika, skriver lokalavisen *Folketidende*. Via en tysk agent har en køber i Bolivia overtaget alt resterende udstyr fra bryghuset. Det vil sige selve det gamle brygværk i den gamle bygning, tappekolonnerne i de nye haller og resterende tanke på området. Alt sammen er ved at blive pillet ned, styk for styk og mærket, sådan at man kan gentage processen i den modsatte rækkefølge, når det hele ankommer i smådele fra det flade Lolland og til Andes-landet Bolivia.

/sk

KRISERAMT **HONDURAS** SPLITTER VERDEN

Med landets afsatte præsident Zelaya i eksil valgte honduranerne deres næste præsident. Det internationale samfund er delt i spørgsmålet om anerkendelse af landets kommende regering.

Tekst og foto: Jesper Løvenbalk Hansen, Tegucigalpa

Da honduranerne 29. november i år gik til stemmeurnerne og valgte den konservative Porfirio Lobo Sosa til præsident, var stemningen mærket af fem måneders militærkup.

Overgreb på politiske modstandere, ubegrundede anholdelser og lukning af kritiske medier har været en del af valgkampen, og en lang række af de mest kup-kritiske politikere har trukket sig. De opfordrede til boykot af valget, og det samme gjorde den afsatte præsident Manuel Zelaya.

– Der er ikke noget valg, for der er ikke nogen legitime myndigheder. Derfor bør ingen anerkende denne farce, sagde Zelaya fra den brasilianske ambassade i landets hovedstad, Tegucigalpa, hvor ekspræsidenten har siddet i husarrest, siden han 21. september i år blev smuglet ind i landet efter at have været tvangsdeporteret.

Alligevel valgte et sted mellem 45 og 65 procent af honduranerne at stemme, og det var rigeligt for de honduranske de facto-myndigheder, som dermed kunne ane en vej ud af krisen.

Ud af isolation

Honduras har befundet sig i en dyb krise, siden landets militær, kongres og højesteret 28. juni i år afsatte landets folkevalgte præsident Manuel Zelaya og satte ham på et fly til Costa Rica.

Få dage efter kuppet valgte det internationale samfund at isolere det lille mellemamerikanske land. Lån og udviklingsbistand blev indefrosset, diplomatiske forbindelser afbrudt og Honduras blev enstemmigt eks-

I månederne op til valget i Honduras 29. november i år har honduranerne gentagende gange demonstreret mod manglende ytringsfrihed og myndighedernes lukning af kritiske medier.

kluderet fra Organisationen af Amerikanske Stater (OAS). Fra hele verden lød det ”ufravigelige krav”, som blandt andre USA’s udenrigsminister Hillary Clinton formulerede det, at Manuel Zelaya skulle genindsættes i sit præsidentembede og den demokratiske orden genetableres.

Det er ikke sket, tværtimod. Mere end fem

”

Den ideologiske kløft, som skærer ned gennem de amerikanske kontinenter, er blevet markant dybere med konflikten i Honduras.

måneder efter kuppet står det klart, at Manuel Zelaya ikke vil blive genindsat som præsident.

Med tiden har en række lande trukket de ufravigelige krav tilbage. Først meddelte USA’s regering, at den ville anerkende resultatet af valget i Honduras. Og med USA fulgte

Mexico, Panama, Colombia, Peru og Canada, der alle forud for valget blåstemplede det kommende resultat og dermed en kommende regering.

Og kort efter meddelte Costa Ricas præsident og det internationale samfunds mægler i den honduranske konflikt, Oscar Arias, at han og Costa Rica også ville anerkende resultatet af valget. Det er ellers præsident Arias, som har opstillet og forhandlet den politiske aftale mellem de facto-myndighederne og Manuel Zelaya, hvor et af de vigtigste punkter var, at Zelaya skulle genindsættes som præsident forud for enhver politisk anerkendelse af Honduras.

Men rationalet for at anerkende det honduranske valg var, at ”et valg er den eneste vej ud af den politiske krise”, som Oscar Arias sagde i sin begrundelse.

Honduras deler vandene

Efter valget – der af de fleste valgobservatører blev betegnet som fredeligt og rimeligt genemsigtigt – fulgte EU-landene med en åbning. I en fælles erklæring fra Bruxelles, som Danmark støtter, lød det, at ”valget er et første skridt i en rigtig retning”.

Men spillet om Honduras er ikke slut. Den

ideologiske kløft, som skærer ned gennem de amerikanske kontinenter, er blevet markant dybere med konflikten i Honduras.

Venezuela, Cuba, Bolivia, Nicaragua og Ecuador, samlet i den alternative samarbejdsorganisation ALBA, tager skarpt afstand fra både Honduras’ nuværende myndigheder og den kommende præsident Porfirio Lobo Sosa, der efter planen indtager præsidentembedet 27. januar 2010.

Argentina, Brasilien, Guatemala og Paraguay nægter ligeledes at anerkende en kommende politisk administration i Honduras. Fra alle landene lyder, at de umuligt kan acceptere resultatet af et valg, som er foregået under de givne forhold. Det ville være ”hvidvaskning af et militærkup”, siger Brasiliens præsident Lula da Silva.

Ved redaktionens afslutning var den endelige stemmedeltagelse i det honduranske valg 29. november ikke kendt.

Jesper Løvenbalk Hansen er Latinamerika-korrespondent for dagbladet Information og bosat i Honduras.

FÆRRE SMITTES MED HIV

Antallet af nye hiv-infektioner er faldet markant de seneste 12 år, viser ny rapport. Forebyggelsen har virket, siger FN.

Af Mads Mariegaard

Bekæmpelsen af hiv/aids i lavindkomstlandene ser ud til at have effekt, viser en ny rapport, som FN’s Aids-Program (UNAIDS) og Verdenssundhedsorganisationen (WHO) udgav sidst i november op til FN’s aids-dag 1. december.

I rapporten står, at omkring 2,7 millioner mennesker blev smittet med hiv i 2008, hvilket er cirka 800.000 færre tilfælde end 12 år tidligere.

– Vi har bevis for, at faldet i hvert fald delvist skyldes hiv-forebyggelse, sagde UNAIDS-direktør Michel Sidibé ved rapportens offentliggørelse i Genève.

Fokusér på udsatte grupper

Forebyggelse står også centralt i Danmarks aids-indsats, som næste år løber op i over en milliard kroner.

– Vi skal fokusere endnu mere på det forebyggende arbejde. Ellers svarer det til at samle vand op under en løbende vandhane uden at

lukke for vandet, siger Kirsten Havemann, seniorrådgiver i Udenrigsministeriet.

Tania Dethlefsen, international chef i NGO’en Sex & Samfund, er enig. Hun opfordrer samtidig til en større indsats over for grupper, som er særligt udsatte over for hiv-smitte.

– Danmark skal påvirke u-landenes regeringer til at hjælpe homoseksuelle, stofmisbrugere og sexarbejdere, siger hun.

Det store tabu

Det er dog ikke lige nemt alle steder – fx i det danske programsamarbejdsland Uganda, hvor parlamentet de sidste dage af november behandlede et lovforslag om dødsstraf for

homoseksualitet.

Danmark kan kun påvirke Ugandas regering indirekte, fortæller Charlotte Kanstrup, ambassaderåd på Danmarks ambassade i Kampala.

– Sammen med andre udviklingspartnere udøver vi en form for *silent diplomacy*, hvor vi fører dialog med centralt placerede repræsentanter fra Ugandas regering. Et mere direkte pres vil blive opfattet som en ny slags imperalisme, siger hun.

WHO/UNAIDS-rapporten AIDS Epidemic Update kan hentes på www.who.int og www.unaids.org.

HJÆLPEN ER NÆR

Den danske nærområdeindsats gør det muligt at hjælpe både flygtninge og værtsbefolkning, fortæller Betina Gollander på den danske ambassade i Nairobi.

Tekst og foto: Jan Kjær, Nairobi

Overalt går mørkkledte sikkerhedsfolk rundt. Tasken gennemsøges. Aftalens ægthed tjekkes. Et fotoforbud gentages fem gange inden for få minutter, og på de høje mure hænger skilte med samme påbud.

Jo, Danmarks nye ambassade langt uden for Nairobis centrum er velbevogtet, for Kenya og ikke mindst hovedstaden har gentagne gange været udsat for terrorangreb – mest kendt er nok bombningen af den amerikanske ambassade. Med nabolandet Somalia i kaos og en ustabil situation generelt på Afrikas Horn har fundamentalistiske og antivestlige kræfter fundet gode gemmesteder i regionen. Indenfor i det nærmest Karen Blixen-agtige gamle store hus med pejs i receptionen tager programkoordinator Betina Gollander – der sidder med Somalia og nærområdeindsatsen på ambassaden – imod.

Unikt instrument

– Vi har en helt unik chance. De andre donorer har nemlig ikke et samlet instrument, som Danmark er i besiddelse af, siger Betina Gollander under træernes svale skygger i haven.

Instrumentet hedder nærområdeindsats, hvis formål er at gøre tilværelsen lettere for flygtninge, internt fordrevne, hjemvendte flygtninge og værtsbefolkningen – dem, der tager imod flygtningene

– Andre donorer har almindeligvis adskilt den langvarige bistand fra flygtningeindsatsen. Det betyder, at konflikten mellem værtsbefolkning og flygtningene ofte helt overses, fortæller Betina Gollander.

Værtsbefolkningens specielle udfordringer ligger nemlig ofte ikke inden for prioriteringerne i de traditionelle landeprogrammer. Den danske nærområdeindsats er ekstra midler og tages ikke fra landeprogramssamarbejdet med Kenya, men er derimod fra den humanitære kasse, hvor aktiviteterne ligger i 'grå-zonen' mellem det humanitære og udviklingsorienterede.

I en erkendelse af, at flygtningestrømme går på tværs af grænser, er nærområdemidler heller ikke begrænset til et enkelt samarbejdsland.

– Det handler ikke kun om Kenya. Vi må se i øjnene, at den massive flygtningestrøm fra konflikten i eksempelvis Somalia ikke kan begrænses inden for landet, men går på tværs af grænser – med omfattende regionale konsekvenser for nabolande som Kenya, der

huser tæt på 320.000 somaliske flygtninge. Derfor forsøger vi som noget nyt at anlægge et regionalt perspektiv i vores program, fortæller Betina Gollander.

Provokerende

Det er ikke overraskende, at forholdet mellem værtsbefolkning og flygtninge ofte er spændingsfyldt. Det er faktisk en af grundene til, programmet i Kenya har set dagens lys.

– Det er klart, at værtsbefolkningen bliver provokeret, når de ser fem ambulancer køre rundt og servicere de tre flygtningelejre ved Dadaab, mens værtsbefolkningen selv ikke har haft en eneste ambulance i hele distriktet siden 2008, hvor den sidste brød sammen, og den kenyanske regering havde ikke råd til reservedelene. Den slags ulighed skaber utilfredshed og konflikt, forklarer Betina Gollander.

Derfor går den danske støtte både til flygtningene i lejrene og lokalbefolkningen udenom. Dansk Røde Kors samarbejder med Kenyas Røde Kors og lokale sundhedsmyndigheder om at forbedre sundhedstilstanden blandt værtsbefolkningen omkring lejrene, og Dansk Flygtningehjælp arbejder på at fremme selvforsørgelse blandt både flygtninge og værtsbefolkningen.

Men situationen omkring de tre flygtningelejre i Dadaab er meget kompleks, erkender Betina Gollander. De internationale hjælpeorganisationer, flygtningene og værtsbefolkningen ser ikke altid ens på tingene.

– Der florerer mange anekdoter derude, og det er svært at finde ud af, hvad man skal tro på, siger Betina Gollander.

Ambassaden i Nairobi vil derfor have fakta på bordet og er netop nu ved at indhente tilbud på en konsulentopgave, der skal klarlægge flygtningelejrenes miljømæssige og socialøkonomiske indvirkning på lokalområdet Dadaab. Det er en nyskabelse.

– Så vidt jeg kan se, har ingen før lavet noget lignende, fortæller Betina Gollander.

Programkoordinator Betina Gollander: Ingen udsigt til, at de somaliske flygtninge foreløbig kan vende hjem.

VÆRTERNE HAR DET VÆRST

Ved Dadaab i Kenya kæmper 300.000 somaliske flygtninge i tre af verdens største lejre med lokalbefolkningen om de sparsomme ressourcer.

Tekst og foto: Jan Kjær, Dadaab

Formanden spytter galde. Han er rigtig vred.

– Jeg er træt af hvide folk som dig, der hele tiden dukker op med notesblok, stiller spørgsmåle og skriver vore svar ned. Vi ønsker handling! siger Sadik Odawa med eftertryk.

Klanrådet i Dadaab er samlet i den lille distriktsbygning, og diskussionen drejer sig om én ting: det spændte forhold mellem de tre store flygtningelejre og de lokale.

Budskabet er klart: Flygtningene løber med næsten al hjælp, og de lokale bliver stadig fattigere.

20 års befolkningsekspllosion

De lokale er kenyanske somali-folk, og flygtningene er for 95 pct. vedkommende somaliere, selvom der også er sydsudanese og etiopere i Dadaab-lejrene. På trods af slægtskabet er konflikterne til at tage og føle på – den handler om ressourcer.

Knap 300.000 flygtninge bor for tiden i de tre flygtningelejre Ifo, Hagadera og Dagahaley ca. 100 km fra den somaliske grænse. Det første store flygtningetræk kom under borgerkrigen i Somalia i 1991, og mange af dem er blevet i lejrene lige siden.

I begyndelsen af 90'erne boede der kun 70.000 beboere i området ved Dadaab. Idag udgør de fastboende 200.000 af de i alt 500.000 mennesker. Det er mere end en syv-

dobling af befolkningstallet på 20 år – og der kommer flere. Under den eskalerende konflikt krydser hundredvis af nye flygtninge over grænsen hver uge og tropper op nær Dadaab. De mange mennesker sætter naturressourcerne under kraftigt pres i et allerede udpint område.

Fra nomader til nødhjælpsmodtagere

Ragelse, papir og plastik ligger i store dynger foran de små blikskure ved den hullede vej igennem Dadaab-distriktet i Kenyas nordøstlige provins, en af landets fattigste. Her er børnedødeligheden høj, og uddannelsesniveauet lavt. De lokale føler sig forbigået af Kenyas regeringer og statsledere gennem tiden, lige fra landets første præsident Kenyatta, over Moi til den nuværende Kabaki.

– Nu har vi fået flygtningeproblemet oveni, konstaterer Sadik Odawa fra klanrådet.

Den enorme internationale indsats rettet mod de 300.000 flygtninge i lejrene er synlig overalt. Hjælpeorganisationernes firhjulstrækkere og lastbiler med fødevarerhjælp drøner forbi, og de små runde hytter i landsbyer-

”

Jeg er træt af hvide folk som dig, der hele tiden dukker op med notesblok.

Sadik Odawa, klanrådet i Dadaab.

ne er tætnet med materialer mærket UNHCR eller WFP med store bogstaver.

Men flygtningene er ikke den eneste store udfordring for Dadaab og omegn. Overalt i Kenya har regnmængderne været stærkt svindende de senere år. Disse klimaændringer gør store områder af Kenya svære at opdyrke og uegnede til husdyrhold.

Den første store flygtningestrøm i 1991 faldt sammen med en omfattende tørke, der slog de store kvægflotte ihjel. Før 1991 var vegetationen fin med hele 58 græsarter i området, hvor giraffer og antiloper vandrede omkring. Dengang var lokalbefolkningen kvægnomader.

– Vi sørgede for, at der var nok græs, indtil regnen kom. Kvæget måtte kun græse på bestemte områder. Alt det er ødelagt nu, fortæller 63-årige Derow Abdow og konstaterer, at der kun er få græsarter tilbage.

Hjælpen går kun til lejrene

I dag er de lokale fastboende, og mange har kun fødevarerhjælpen at overleve på. Når regnen endelig kommer, er der ikke nok bevoksning til, at vandet kan sive ned. Det løber bare af jorden.

NÆROMRÅDEINDSATSEN

Den samlede årlige danske nærområdeindsats ligger på ca. 305 mio. kr. Støtten er fordelt på programmer i Afghanistan, Irak, Syrien, Jordan, Yemen, Somalia, Kenya, Sudan, Uganda, Burundi, Liberia, Elfenbenskysten og Guinea. Derudover mindre forsknings- og policyorienterede bevillinger.

Målgruppen er flygtninge, internt fordrevne, hjemvendte flygtninge og værtsbefolkningen. Nærområdeindsatsen i Kenya har et budget på i alt 45 mio. kr. for 2008-09. Heraf går 14 mio. kr. til Dansk Flygtningehjælps arbejde med at forbedre levevilkårene i og omkring lejrene i Dadaab og 9,5 mio. kr. til at styrke sundheden blandt værtsbefolkningen gennem Røde Kors.

Nærområdeindsatsen i Kenya er et tillæg til programsamarbejdet med landet og ses som en "anerkendelse af den kenyanske regerings gæstfrihed over for flygtninge fra konflikt-ramte nabolande", som det formuleres i programdokumentet. Bidraget skal "lette den byrde, Kenya bærer som vært for en stor flygtningebefolkning."

– Området er ved at blive en ørken, siger Derow Abdow.

De ældre i Dadaab-området har erkendt, at tiden med de store kvægflokke er endeligt forbi.

– Vi bliver nødt til at ændre livsform, konstaterer Derow Abdow.

Harmen hos de lokale er stor over den glemsel, de lever i. De er trætte af, at hjælpen hovedsagelig går til lejrene.

– Vi har det værre end flygtningene, siger Sadik Odawa.

Problemet for Dadaabs fastboende er, at

Antallet af somaliske flygtninge i Dadaab-området har nu passeret de 300.000. Og der kommer flere. Drengen Mahmoud har været ude i bushen og hente et bundt græs til familiens to geder.

flygtningeområdet er reguleret efter internationale standarder, der klart beskriver, hvor mange brønde, skoler og latriner, der skal være. De lokale kenyanske fattige har ikke sådanne standarder at læne sig op ad. Men til syvende og sidst er det donorernes valg, hvem hjælpen skal gå til – og her er der mere 'dagsorden' i flygtninge end i fastboende fattige.

Kamp om ressourcerne

Dansk Røde Kors er med et Danida-støttet sundhedsprogram en af de få donorer, der

også arbejder blandt værtsbefolkningen.

– Det er næsten ubeskriveligt fattigt, og situationen hos værtsbefolkningen kan næsten virke helt håbløs, siger Søren Hougaard, leder af Dansk Røde Kors' arbejde i Østafrika og på Afrikas Horn. Alligevel er han – ikke overraskende – sikker på, at indsatsen er vigtig.

– Vi er med til at give de lokale menneskelige værdighed og muligheder for bedre at forsørge sig selv og deres familie. På den måde kan de være med til at tage et medansvar for udviklingen.

Kampen om de sparsomme ressourcer i området er hård. I hver af lejrene har de internationale hjælpeorganisationer boret dybe brønde for at skaffe vand til flygtningene. Det bekymrer.

– Vi er afhængige af vand, og vi aner ikke, hvor meget der bruges. Vi ønsker, at grundvandsstanden bliver målt, siger Derow Abdow.

Bekymringen gælder også træer, buske og græsningsarealer.

– Prøv i lejrene at kigge på deres æselkærrer – eller deres huse. De er bygget af materialer fra vores naturressourcer, fortsætter formanden Sadik Odawa.

Og han har ret. I Ifod-lejren – tæt på maduddelingspladsen, hvor FN's Verdensfødevareprogram (WFP) to gange om måneden fordeler rationer til lejren – bærer en mand et tungt læs af friskafskårne lange grene på skuldrene. Ved registreringskontoret kommer drengen Mahmoud fra 5. klasse, der har været ude i bushen og hente et bundt grønt græs til familiens to geder. Har flygtningene større gedeflokke, kan de for 1,40 kr. pr. dyr om måneden få dem passet af hyrder i det flade land omkring Dadaab.

Det kunne være os

Der er eksamen i lejren. De ranke gymnasiestuderende i deres fine hvide skjorter og mørkeblå bukser er snakkesalige. De har boet hele deres liv i flygtningelejren, og der er ikke udsigt til, at de kan vende tilbage til et Somalia, de aldrig har set. Måske er de blandt de få, der slipper ud til Canada eller USA, som en gang imellem aftager tusinder.

De fastboende i Dadaab-området konstaterer også, at flygtningene allerede har været i området i knap 20 år.

– Men hvad med de næste 20 år? spørger en af de ældre i Dadaab.

De har deres egne forslag til løsninger og handling. Lejrene skal hegnes ind, og der skal være loft på antallet af flygtninge. Desuden må FN's Flygtningehøjkommissariat og det internationale samfund arbejde hårdt på at genskabe et bæredygtigt miljø i området.

– Vi siger ikke, at flygtningene er dårlige mennesker, for vi kunne jo også selv pludseligt ende på flugt. Bare se, hvad der skete efter sidste valg her i Kenya, slutter formanden Sadik Odawa.

I den lille by Dadaab brændes endnu et lille bundt plastik af i de dybe huller i vejen, mens de internationale hjælpeorganisationers firhjulstrækkere drøner forbi – mest med hjælp til andre.

Jan Kjær er journalist og konsulent.

MED FATUMA PÅ SHOPPING I FLYGTNINGELEJREN

Sparet er tjent! Fatuma sparer en tredjedel ved at købe et nyt trækulskomfur på flygtningelejrens handelsstrøg 'Dubai'.

Priserne er lave og udbuddet enormt i flygtninge-indkøbsmekkaet Hagadera.

Tekst og foto: Jan Kjær, Dadaab

Dubai. Det er kælenavnet for Hagadera-flygtningelejren i Kenya 100 kilometer fra den somaliske grænse.

Der er nemlig – som i shopping-mekkaet Dubai – gang i business langs lejrens hullede og støvede veje strøet til med plastikaffald. Nyd en iskold cola i restauranterne, mens fodboldkampe ruller over fjernsynsskærme, eller knips et billede i den lille fotobiks 'Best Friend'.

I skur efter skur i forretningsgaderne fristes med symaskiner, sko, tøj, tekstiler, fladskærme og alskens elektronik.

I sin lange blomstrede klædedragt, hvor kun ansigtet titter frem, stiger 25-årige Fatuma – der bor nær provinshovedstaden Garissa 120 kilometer væk – ud af firhjulstrækkeren og forsvinder ind bag en knirkende blå blikdør. Få minutter senere vender hun tilbage med dagens knaldtilbud: et lille trækulskomfur.

Jeg har sparet omkring 200 kenyanske shillings, fortæller en glad Fatuma, der har en handelsskoleuddannelse i business administration og arbejder for det Dansk Røde Kors-støttede sundhedsprojekt i området nær Dadaab som frivillig i administrationen.

Grænsen mellem Kenya og Somalia har formelt været lukket siden 2007, men det er ingen hindring. Små og store busser pendler mellem flygtningelejrene og grænsen, og derfra er det ingen sag at finde ubevogtede smuthuller i de øde områder langs den 700 kilometer lange grænse. På den anden side går der handelsruter til havnen i Mogadishu, hovedstaden i kaotiske Somalia, hvorfra størsteparten af varerne i 'Dubai' stammer.

Sparer en tredjedel

300.000 flygtninge er det vigtigste kundegrundlag for det driftige forretningsliv i Hagadera og de to andre lejre tæt på Dadaab. Mange af flygtningene får penge sendt fra slægtninge inde i Somalia eller fra de store diasporasamfund i USA, Europa og den arabiske verden.

Men også værtsbefolkningen har fundet 'Dubai'-indkøbsmekkaet.

– Vi tager ofte på indkøb i flygtningelejrene, for der er langt flere varer at få end i Dadaab, fortæller Sadik Odawa fra klanrådet. For en gammel stolt nomade gør det ondt at fortælle, at også kvægmarkedet er rykket fra den lille distriktsby ud i flygtningelejrene.

Fatuma kunne spare en tredjedel ved at købe trækulskomfuret i 'Dubai'. Det svarer til ca. 14 danske kroner. Den unge kvinde bor med sine ni mindre søskende og sine forældre i en lille hytte omkranset af et hegn af kviste. Hun skal brødføde dem alle sammen, så hun har brug for at tænke økonomisk.

Skilte på stranden markerer nu evakueringsruter i tilfælde af en ny tsunami. Foto: Martin Rosenauer/Scanpix.

DØDEN ER IKKE DEFINITIV

I december for fem år siden blev feriebyen Khao Lak i Thailand ramt af tsunamien fra Det Indiske Ocean, og tusindvis af lokale og turister blev skyllet i døden. Thaiernes buddhistiske tro hjælper dem videre.

Af Martin Axelsen, Khao Lak

Det er regntid, da *Udvikling* besøger Khao Lak, og rundt omkring på hotellerne er der fuld gang i forberedelserne, for turistsæsonen står for døren. Arbejdsmænd har travlt med at slå græs, pudse vinduer og fjerne kokosnødder fra palmerne, så turisterne på solvognene underneven ikke får dem i hovedet. Det er svært at forestille sig, at dette stille ferieområde, en times kørsel nord for turistbyen Phuket, for fem år siden var centrum for den største naturkatastrofe i Thailands historie.

Den danske konsul i Phuket, Kennerth B.R. Karlsson, oplevede tsunamien på tættest hold. Han har set, at meget har ændret sig – ikke bare i Khao Lak, men i hele Thailand de seneste fem år.

– Helt konkret er thaierne blevet langt mere opmærksomme på, at de kan blive ramt en naturkatastrofe. Det har betydet, at der er blevet etableret et alarmcenter i landet, der skal koordinere indsatsen ved store katastrofer. Derudover er der nu lavet et identifikations-system, som vi kender det fra Europa. Et af problemerne efter tsunamien var, at det var

meget vanskeligt for retningsfolk og læger at fastslå identiteten på tilskadede og omkomne, fortæller Kennerth B. R. Karlsson.

Men tsunamien har i høj grad også forandret mentaliteten i landet.

– Thaierne er et meget selvstændigt og stolt folk, der helst vil være uafhængige af andre og på mange måder er sig selv nok, men det har tsunamien ændret på. Under katastrofen var Thailand nødt til at åbne sig for hjælp udefra, da landet ganske enkelt ikke selv var i stand til at løfte den kæmpeopgave, katastrofen var. Thaierne er derfor blevet mere åbne over for,

”

Thaierne har ikke samme behov for at sørge, som man for eksempel har i Vesten.

Dr. Sompoch Nipakanont,
læge på Bangkok Hospital i Phuket.

hvad andre lande kan bidrage med. De er også blevet mere bevidste om at arbejde sammen med udenlandske hjælpeorganisationer og andre lande, hvis en ny naturkatastrofe skulle indtræffe, forklarer Kennerth B.R. Karlsson.

Mistede far og fiskerbåd

Fiskerbyen Ban Nam Khem nord for Khao Lak var et af de hårdest ramte områder efter tsunamien. En af de berørte var den velhavende fisker Khun Maitree Jongkaijak på 35, der mistede både sin far og sin fiskerbåd.

Selvom det var et hårdt slag for ham, hans kone og deres to børn, var der andre familier

i Ban Nam Khem, som var hårdere ramt. En af de mange nødhjælpsorganisationer, der deltog i genopbygningsarbejdet, spurgte Khun Maitree, om han ville være med til at få landsbyen på fode igen.

Nøgleperson i genopbygningen

– På en måde åbnede det mig nok lidt. Jeg havde ellers altid troet, at jeg skulle være rig og udvide min forretning. Men det gav mig nogle andre værdier i livet at være med til genopbygningsarbejdet.

Khun Maitree blev hurtigt en central person i genopbygningen af Ban Nam Khem, hvor han fungerede som kontaktperson og tovholder for en række af de organisationer og donorer, der skænkede penge til genopbygningen.

– I begyndelsen af hjælpearbejdet fik fiskerne udleveret penge til husleje, mad og andre fornødenheder, men ofte endte det med, at pengene blev brugt på andre ting. Derfor lavede vi et system, hvor de skulle komme med en kvittering eller en regning for at få penge, fortæller Khun Maitree.

Tid til familien

Under interviewet ringer Khun Maitrees mobiltelefon uafbrudt. Han har lige været i Bangkok for at tale på en konference om nødhjælp. Arbejdet med genopbygningen af Ban Nam Khem har gjort Khun Maitree til en efterspurgt herre, når der skal udbredes erfaringer om genopbygning efter katastrofer – blandt andet har han været i New Orleans for at hjælpe ofrene for orkanen Katarina i 2005. Det har givet ham et liv, der er meget anderledes, end han drømte om, da han var fisker og forretningsmand.

– Jeg lever et meget mere enkelt liv nu end før tsunamien, selvom jeg rejser mere end tidligere. Jeg har meget bedre tid til være sammen med min familie, hjælpe beboerne i landsbyen og til at slappe af, fortæller Khun Maitree.

– Særligt er jeg glad for, at jeg kan være en god rollemodel for mine døtre på syv og tolv år. Den ældste taler allerede om, at hun godt kunne tænke sig at blive læge, og det synes jeg er en god idé. Jeg har sagt til hende, at hvis hun vil det, synes jeg, hun skal have en lille klinik i landsbyen, så hun kan hjælpe indbyggerne, siger Khun Maitree.

Hospitalsvagt da tsunamien kom

Sompoch Nipakanont er læge på Bangkok Hospital i Phuket. Han havde vagten den morgen, da tsunamien ramte kysten i Khao Lak og Phuket i det overvejende buddhistiske land.

Mange af de omkomne under tsunamien var svenskere, og efter katastrofen søgte en stor del af de overlevende og efterladte trøst og lindring på hospitalet, hvor de blandt andet fik tilbudt psykologhjælp, ligesom der her hvert år siden tsunamien er blevet holdt en mindehøjtidelighed for de efterladte. Men ikke for thaierne.

– Thaierne har ikke samme behov for at sørge, som man for eksempel har i Vesten. De var selvfølgelig også dybt berørte af katastrofen, men deres stærke tro på, at de døde er taget til en bedre verden, og at der var en mening med katastrofen, får dem til i langt højere grad at acceptere katastrofen og lægge den bag sig, forklarer Sompoch Nipakanont.

– Følgevirkningerne af tsunamien var langt større for eksempelvis svenskerne, hvor en del af de efterladte og overlevende fik depressioner og i lang tid efter katastrofen måtte tale med en psykolog. Blandt thaierne så vi ingen depressioner, men en stærk tro på, at der var en mening med, at katastrofen skulle ske, fortæller Sompoch Nipakanont.

– Det ligger i den thailandske mentalitet og religion, at døden ikke er noget definitivt, men en form for overgang til en bedre verden, og det er i den tro, at thaierne fandt ro og styrke til at komme videre i livet, forklarer Sompoch Nipakanont.

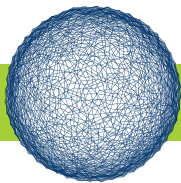
Martin Axelsen er freelancejournalist.

Nye fiskerbåde har erstattet de mange, der blev slået til pindebrænde under tsunamien.

TSUNAMIEN I THAILAND

5.395 mennesker omkom i Thailand, da tsunamien ramte landet om morgenen 26. december 2004 – heraf 3.689 mennesker fra Phang Nga-provinsen, hvor Khao Lak ligger. Flere end 900 mennesker omkom i landsbyen Ban Nam Khem, og omkring 500 savnedes, hvilket svarer til omkring 60 pct. af indbyggerne. Tsunamien ødelagde 1.000 af landsbyens huse, beskadigede 130 huse og ødelagde 200 fiskerbåde.

KLIMA-KLAR?

Det er knap 1.000 dage siden, at Danmark fik værtskabet for FN's 15. klimatopmøde. Siden er det omtrent lige så mange gange blevet slået fast, at klimaforandringerne – hvis de, som alt tyder på, er menneskeskabte – hovedsageligt er Vestens ansvar.

Derfor forventes det, at de vestlige lande i København lover kontant klima-kompensation til u-landene, der som bekendt er hårdest ramt af konsekvenserne – fx ændrede nedbørsmængder og -mønstre.

I temaet på de følgende sider kigger vi lidt frem: Hvad sker der, hvis Vesten leverer de mange milliarder? Er de fattige lande så klar til at bruge dem på forsvarlig facon?

Nepal er næppe: Mens Himalaya-glansfasanen har taget flugten opad, fordi temperaturen stiger og stiger på verdens tag, mangler regeringen stadig at forberede en national plan for tilpasning til klimaforandringerne.

De fleste u-lande mangler kapacitet på miljøområdet, men grønne lys blinker i mørket: Senegals

83-årige præsident har taget initiativ til et levende, grønt kyst-til-kyst-hegn tværs over Afrika, som skal stoppe Saharas sandflugt sydpå.

Initiativer fra Syd er netop nøglen, siger eksperter. De opfordrer u-landene til at komme ind i klima-kampen og selv udvikle rene energikilder, der kan begrænse CO₂-udledningen – og måske en dag løse vor tids største problem.

/mm

Nigerianeren Chinedu Ugoma foran en gasflamme fra olieselskabet Agip. Det er dog de færreste u-lande, der har egen olie i undergrunden. De kan spare mange penge ved at udvikle nye, rene energikilder. Foto: George Osodi/AP/Polfoto.

U-LANDENES ENERGI SKAL IND I KLIMAKAMPEN

De fattige lande skal ikke kun tilpasse sig klimaforandringerne, men også bekæmpe dem ved at udvikle nye, rene energikilder. Det foreslår en række eksperter – men er u-landene klar til det?

Af Anna Mogensen

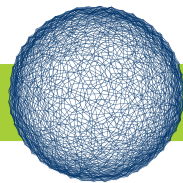
En tagsten, der trækker varmen ud af en bygning og gør et energislugende aircondition-anlæg overflødigt. En papkasse beklædt med acrylglas, som kan fange Solens stråler og varme vand på solenergi (se foto næste side).

Det er eksempler på enkel teknologi, som minimerer udledningen af drivhusgasser. I større skala kan den såkaldte *lavkarbon-teknologi* i fremtiden sikre u-landene økonomi-

ske gevinster og højere levestandard for befolkningen. U-landene vil i så fald være med helt fremme, når det gælder om at udvikle de nye, grønne teknologiske løsninger, som skal til for at sikre den 30-40-procents reduktion i udledningen af drivhusgasser, der ifølge klimaeksperters kræves for at holde den globale gennemsnitstemperatur under smertegrænsen på to grader.

På klimatopmødet i København kræver u-landene, at de rige lande forpligter sig på

seriøse CO₂-reduktioner og afsætter tilstrækkeligt med penge til at tackle de klimaudfordringer, som de fattige lande har udsigt til at blive ramt af. Spørgsmålet om finansiering har været en af de største knaster i de sidste forhandlinger op til COP15. Det har virket som en rød klud på en række af u-landene, at de rige lande ikke har sat beløb på, hvor mange penge de vil give i såkaldt klimakompensation til de fattige nationer, der bliver hårdest ramt af klimaændringerne, selvom

de – argumenterer u-landene – ikke har ansvar for den globale opvarmning. Men spørgsmålet er, om u-landene er parate til at administrere og bruge pengene hensigtsmæssigt, hvis finansieringsmekanismerne falder i hak og milliarderne begynder at rulle ind.

Tilpasning til tørke og tyfoner

For befolkningen i lande som Senegal, Sudan og Sierra Leone – langt fra Bella Center – er den globale opvarmning en udfordring på livet. De har hårdt brug for penge til at tilpasse sig tørke og tyfoner, der tærer på høstudbyttet og vandressourcerne her og nu. Desuden har de fattige lande ofte ringe mulighed for selv at investere i miljø og energi. Indtil nu er det derfor de rige lande, som hovedsageligt har investeret langsigtet i teknologisk udvikling, der kan reducere klimaforandringerne. Det kan dog vise sig at være en mangelfuld strategi med et alt for snævert perspektiv, mener flere eksperter.

Et forskersteam på Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) har for nylig på opdrag fra Udenrigsministeriet, udgivet rapporten *Low Carbon Development and Poverty Reduction*. Den fokuserer på muligheder og gevinster ved, at de fattigste lande kommer på banen, og er med til at udvikle og bruge grønne teknologiske løsninger inden for energi, landbrug og skovbrug.

– Diskussionen har handlet meget om u-landene som ofre for klimaforandringerne og derfor som objekter for tilpasning. De fattigste lande har en interesse i at diskutere med på en konstruktiv måde og ikke bare stikke hånden frem og sige: 'Vi vil gerne have nogle penge, for klimaforandringerne er jeres skyld,' siger Helle Munk Ravnborg, seniorforsker på DIIS og medforfatter til rapporten.

Det globale mantra – klimaforandringerne er de rige landes skyld, og de fattige lande skal have penge til at tilpasse sig – vil uden tvivl

lyde igen og igen i Bella Center under klimatopmødet. Men også udviklingsminister Ulla Tørnæs (V) kalder på et bredere perspektiv.

– Der må langt mere fokus på, hvordan der kan skabes klimavenlig udvikling, også i de fattigste lande. Der er behov for at støtte de fattigste landes tilpasning til klimaforandringerne, men samtidig må vi styrke udviklingslandenes mulighed for at skabe klimavenlige samfund, uden at gå på kompromis med fattigdomsbekæmpelse og fortsat udvikling. Det kræver finansiering og nye teknologiske løsninger, påpeger hun.

I dag er det billigst at holde væksten oppe med fossile brændstoffer, men i fremtiden bliver fossile brændstoffer dyrere, og både rige og fattige lande får brug for grønne løsninger.

Alain de Serres, seniorøkonom, OECD

Billigst mulige vækst

Hvis u-landene er parate til at investere klimakompensationen i bæredygtige energikilder – i både stor og lille skala, fra papkassekomfur til industrielle vind- og vandkraftanlæg – så er det ideelle scenario, at de samtidig holder den økonomiske vækst oppe, bliver konkurrencedygtige og i højere grad uafhængige af de rige landes penge.

U-landene står over for den enorme udfordring at holde væksten oppe, fattigdommen nede og klimaforandringerne fra livet. Hidtil har fokus først og fremmest været på økonomisk vækst og fattigdomsbekæmpelse, og lande som Vietnam, Thailand og Nicaragua har oplevet en vækste på seks-otte pct. Det betyder samtidig, at energiforbruget næsten vil fordobles over de næste 20 år, og at landene kommer til at skrive sig for enorme mængder CO₂-udledninger, hvis det fortsætter som nu.

– Men væksten kan sagtens holdes oppe, selvom de fattige lande kommer med i front, når blot de satser på lavkarbon-teknologier, siger Alain de Serres, seniorøkonom i OECD og medforfatter til OECD-rapporten *Economics of Climate Change Mitigation*.

Udgangspunktet for rapporten er, hvordan u-landene kan bevare en økonomisk vækst samtidig med, at de skærer i brugen af fossile brændstoffer. I dag er det billigst at holde væksten oppe med fossile brændstoffer, men i fremtiden bliver fossile brændstoffer dyrere, og både rige og fattige lande får brug for grønne løsninger.

– Det er mest hensigtsmæssigt at placere investeringerne i u-landene, fordi lavkarbonudviklingen er billigere her, forklarer Alain de Serres.

– Hvis u-landene kommer med på holdet nu i stedet for at vente eller overlade den teknologiske udvikling til de rige lande, bliver det lettere at holde væksten oppe i fremtiden. Vi kan se, at væksten vil falde en smule, men der vil stadig være økonomisk vækst – især

hvis man er opmærksom på at holde udgifterne nede i skiftet fra fossile brændstoffer til rene energiformer, siger OECD-økonomen.

Grøn kamp mod fattigdom

Helle Munk Ravnborg, DIIS, peger også på de forbedringer af fattige menneskers levevilkår og nye indkomstmuligheder, der kan være knyttet til udviklingen af grønne teknologier.

– Man kan have vækst på seks pct. med høj CO₂-udledning, og man kan have vækst på seks pct. med en lavere CO₂-udledning. Det sidste tror jeg er mere fattigdomsbekæmpende, siger hun.

For fremtidens potentielle vindere er det ikke længere en sikker succes at fyre op for de fossile brændstoffer for at få væksten op og fattigdommen ned. Udviklingsminister Ulla Tørnæs er enig i, at der kan skabes grobund for økonomisk vækst og fattigdomsbekæmpelse, når udviklingslandene selv satser på at udvikle lavkarbon-teknologier.

– Jeg ser store muligheder for, at de fattigste udviklingslande udvikler og anvender mere klimavenlige teknologier, både til gavn for deres egen udvikling og til gavn for miljøet. De fattigste udviklingslandes økonomi er hårdt ramt af de svingende oliepriser og ustabil energiforsyning. Der kan spares mange penge ved at bruge energien mere effektivt, og der er allerede nu en lang række eksempler på, at vandkraft, vind, biogas, solenergi og mere effektive komfurer bidrager til en miljørigtig energiforsyning og -anvendelse, siger hun.

Klog af skade giver det ofte bekymrede rynker i panden på de rige landes CO₂-syndere, at u-landene vil med på vognen og sikre økonomisk vækst ved at skrue op for kul og gas. Men selv i klimaets navn kan det nogle gange betale sig at fokusere mere på at holde væksten oppe end at holde CO₂-udslippet nede, mener Helle Munk Ravnborg, DIIS.

– De lande, der har en meget lav CO₂-udledning i dag, skal øge den i absolut forstand. Der er folk, der ikke har strøm i dag, og folk, der ikke har transportmidler til at

komme på hospitalet. Det skal de have, og det koster CO₂, siger hun.

– Dog mener jeg, at for hver gang de fattige lande øger deres bruttonationalprodukt med 1.000 dollars, så skal det ske med en lavere

Vi må styrke udviklingslandenes mulighed for at skabe klimavenlige samfund, uden at gå på kompromis med fattigdomsbekæmpelse og fortsat udvikling. Det kræver finansiering og nye teknologiske løsninger.

Udviklingsminister Ulla Tørnæs

CO₂-udledning end tidligere. Den udvikling kan økonomiske incitamenter være med til at skabe, siger DIIS-forskeren.

Satsning betaler sig

Et spørgsmål er, om u-landene er gearet til at fyre op under lavkarbon-udviklingen og indkassere de økonomiske og grønne gevinster, der i bedste fald følger med. Mange af de fattigste u-lande har en meget lille kapacitet på miljø- og energiområdet og får brug for meget store midler efter COP15.

– Det er vigtigt, at de yderligere midler, der vil blive stillet til rådighed gennem en ny klimaafgørelse, både går til at styrke u-landenes kapacitet til at medtage klimaændringerne i deres udviklingsplanlægning, til at benytte klimavenlig teknologi og til at finansiere konkrete indsatser, siger udviklingsminister Ulla Tørnæs.

Anna Mogensen er freelancejournalist.

KLIMA-COP I KØBENHAVN

På FN's klimatopmøde i København 7.-18. december deltager 193 lande for at forhandle en politisk bindende klimaafgørelse på plads som afløser for Kyoto-protokollen, der udløber i 2012.

Den nye aftale skal fastlægge landenes forpligtelser på at reducere udledningen af drivhusgasser, tilpasning til klimaforandringerne, teknologioverførsel og finansiering af u-landenes indsats inden for tilpasning og reduktion af udledning af drivhusgasser.

Et af kravene fra u-landene er, at de rige lande begrænser udledningen af drivhusgasser med 40 pct. i 2020 i forhold til 1990 – og med mindst 80 pct. i 2050.

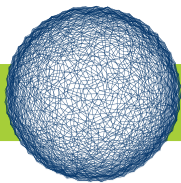
Behov for 500 mia. dollars

Der er endnu ikke sat beløb på, hvor mange penge Vesten skal yde i klimakompensation til u-landene. Verdensbanken har skønnet, at der bliver behov for 75-100 milliarder dollars om året til tilpasning og 400 milliarder dollars til at reducere klimaforandringerne. Tiltag inden for reduktion af klimaforandringerne vil især være møntet på skovbevarelse og forbedring af vilkårene for handel med CDM-kreditter – en mekanisme, hvor rige lande investerer i CO₂-reduktion i u-lande i stedet for en dyrere reduktion i deres egne lande. Potentialet ligger desuden inden for energi og landbrug.

Kilder: CAHOSCC og UNFCCC.

En Kyoto-boks er en papkasse beklædt med acrylglas, som kan fange solens stråler og varme vand på solenergi. I større skala kan såkaldt lavkarbon-teknologi sikre u-landene store økonomiske gevinster. Foto: Kyoto Energy.

De rige lande skal ikke forvalte klimapengene for u-landene, mener Kim Carstensen, lederen af Verdensnaturfondens Global Climate Initiative. Foto: Karsten Bidstrup.

VESTEN SKAL IKKE VÆRE KLIMA-POLITIBETJENT

Verdens rige og fattige lande skal sammen sætte rammerne for brugen af midlerne fra en ny, global klimaaftale, mener Kim Carstensen, leder af WWF Global Climate Initiative.

Af Ulrikke Moustgaard

Når FN's klimakonference slutter i København 18. december, er forhåbningen, at u-landene vil rejse hjem med løfter om en pose penge til at imødegå klimaforandringerne. Og der er meget at tage fat i.

Skal u-landene kunne håndtere klimaforandringerne, kræver det en enorm kapacitetsopbygning. Der skal fx bygges diger for at skærme mod ekstreme vejrforhold som oversvømmelser. Der skal også etableres overvågnings- og varslingssystemer.

Alene disse opgaver kommer til at koste milliarder af dollars, før man kan tage fat på at klimaoptimere u-landene for at begrænse deres fremtidige udledning af drivhusgasser.

Milliarderne skal hentes fra de rige lande. Hvor stor pengeposen vil blive, har derfor været et kildent spørgsmål i forløbet op til COP15-konferencen.

Men et lige så vigtigt spørgsmål er, hvordan klimapengene skal forvaltes. For hvem skal bestemme, hvad klimapengene skal gå til, og hvordan kan man sikre sig, at de bliver brugt fornuftigt?

Kim Carstensen, leder af Verdensnaturfon-

dens *Global Climate Initiative*, er ikke i tvivl. De nye klimapenge er u-landenes. De rige lande har et ansvar for at stille med pengene og sætte et system op, der kan sikre gennemsigthed, så klimapenge ikke bliver blandet sammen med udviklingsbistand. Men når det gælder forvaltningen af pengene i praksis, ligger ansvaret hos u-landene selv.

– De nye klimapenge skal forvaltes efter samme type principper, som vi kender fra Paris- og Accra-erklæringerne: At der er et nationalt ejerskab og national styring af de aktiviteter, der vil blive gennemført. Det er ikke noget, den rige verden skal gøre for dem, siger Kim Carstensen.

Svage miljøministerier

Står det til u-landene selv, skal de nye klimapenge forvaltes lokalt af deres egne nationale miljøministerier. Men det er ikke en holdbar løsning, mener Kim Carstensen.

– Miljøministerierne skal selvfølgelig spille en stor rolle i de fremtidige klimaaktiviteter. Men i de fleste udviklingslande er miljøministerierne små og svage. De er ikke gearet til at forvalte så store pengebeløb. Derfor er det vigtigt, at pengene bliver håndteret af en institution, der har kapaciteten til at løfte opgaven, siger han.

Kim Carstensen's bud på, hvordan de mange nye klimapenge skal administreres, er derfor en ny, endnu ikke eksisterende institution under FN's klimakonvention på linje med Verdensbanken, der har solid erfaring med udviklingsbistand, suppleret af u-landene selv med både centraladministration og civilsamfund.

Den ny FN-institution skal bestå af repræ-

sentanter for både de rige lande og udviklingslandene, og den skal sætte rammerne for, at pengene bruges i overensstemmelse med klimakonventionen. Fx skal den opsætte regler for, hvilke penge der er klimapenge og hvordan de skal monitoreres, og den skal udpege prioriteter for klimaprojekter i u-landene og lave analyser af, hvor der skal sættes ind.

De riges ansvar er at støtte

Men kan de rige lande så være sikre på, at pengene går i de rigtige lommer? Erfaringen fra udviklingsbistanden viser, at nogle u-lande har sorte pletter på samvittigheden, fx når det gælder korruption.

– Der skal selvfølgelig bygges sikkerhedsmekanismer op, som garderer mod korruption, pengemisbrug og ineffektivitet. På den måde adskiller klimapengene sig ikke fra bistandsmidlerne, siger Kim Carstensen.

– Men samtidig er det vigtigt at understrege, at klimapengene ikke er bistandsmidler. De rige har pådraget sig et ansvar ved at udlede CO₂ i en situation, hvor vi har vidst, hvad vi gjorde. Så vores ansvar er at stille tilstrækkelige ressourcer til rådighed, at hjælpe u-landene til at komme i gang med at kapacitetsopbygge og at sørge for de rette institutionelle rammer, siger Kim Carstensen.

– Og så i øvrigt gå ind i det med en forventning om, at udviklingslandene naturligvis vil forvalte midlerne på forsvarlig vis over for deres befolkninger, der skal beskyttes mod klimaforandringerne. De har faktisk en stor egeninteresse i at gøre det godt.

Ulrikke Moustgaard er freelancejournalist.

KONDOMER HJÆLPER KLIMAET

Prævention kan være med til at bremse global opvarmning. Det er en af konklusionerne i den årlige *State of the Population*-rapport, som FN's befolkningsfond (UNFPA) offentliggjorde i november.

Foruden at sikre kvinders ret til at bestemme, hvor mange børn de vil have og hvornår, er familieplanlægning, koblet med uddannelse af kvinder, en effektiv måde at undgå overbefolkning og dermed mindske presset på klodens klima. Ifølge UNFPA-rapporten er kvinder i u-landene blandt de mest sårbare over for klimaforandringerne – og samtidig de bedste til at bekæmpe dem.

– Erfaringer viser, at kvinder ofte er bedst egnede til at gøre samfund mere modstandsdygtige over for klimaforandringer. Så når det gælder klimaforandringer, er spørgsmålet om kvinders ligestilling afgørende, sagde udviklingsminister Ulla Tørnæs ved offentliggørelsen på Københavns Universitet i november.

NGO'en *Global Gender and Climate Alliance* (GGCA) deltager i klimatopmødet i København og vil kæmpe for, at 23 punkter om kvinder skrives ind i den nye klimaaftale. /am
Kilde: UNFPA og GGCA.

GIV EN Ø I KLIMAJULEGAVE

Folkekirkens Nødhjælp udvider gavebutikken. Ud over geder, prutter og skolebænke er det i år muligt at give en ø som julegave. 'Øen' består af et *survival kit* til fattige øboere i Sydasi- en, primært Indien og Bangladesh, hvis hjem og tilværelse risikerer at forsvinde under vand.

Øboerne får beredskabsgrej som fløjte, redningsvest, tæpper og reb, så de kan overleve en oversvømmelse eller komme sikkert derfra med deres familie. Befolkningen får desuden hjælp til at hæve deres huse og dæmme op for erosion og oversvømmelse.

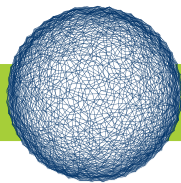
Den globale opvarmning, stigende vandstande og smeltevand fra Himalaya-bjergkæden gør området i Sydasi- en til et af klodens mest sårbare steder. Den beboede ø Lohachara er allerede forsvundet, og alene i området omkring Ganges-floden forventes 70.000 mennesker at miste jorden under deres fødder på grund af klimaforandringerne. /am
Kilde: Folkekirkens Nødhjælp.

RED VERDEN PÅ ÉT MINUT

Den ét minut korte film *My Paper Boat* – om en indisk dreng og hans papirbåd, der kun har himlens blå hav tilbage at flyde i – er netop kåret som vinder af den internationale klimakortfilmfestival *One Minute To Save the World*.

De næsten 200 kortfilm, der deltog i konkurrencen, er lette, forfriskende fortællinger, midt i den komplekse COP15-dagsorden. Med få virkemidler gør filmene historier om forurening, smeltende poler, tørke og oversvømmelser konkrete og til tider humoristiske. De er hverdagsfortællinger, der enkelt og kreativt inspirerer helt almindelige voksne, unge og børn til at bekæmpe klimaforandringerne.

Der er fundet vinderfilm i ti forskellige kategorier, og en række af dem bliver vist under COP15. Se alle filmene på www.1minutetosavetheworld.com. /am

HAN SKAL SAMLE AFRIKA PÅ AMAGER

Meles Zenawi har ledet Etiopien med mere end fast hånd siden 1991. I København træder han ind på verdensscenen som Afrikas klimaforhandler.

Af Anna Mogensen

I begyndelsen af september gjorde Etiopiens premierminister Meles Zenawi det klart for hele verden, at den afrikanske delegation er rede til at forlade klimatopmødet i København, "hvis forhandlingerne truer med at blive endnu en voldtægt af det afrikanske kontinent".

Zenawi, 54 år, var nogle dage forinden blevet valgt til at stå i spidsen for den afrikanske delegation under COP15. Hans stærke udtalelse efterlod et indtryk af en konfrontatorisk statsleder, som stålsat kræver kompensation til afrikanerne for flere års tørke og millioner af sultende på kontinentet.

Men samtidig imponerede Zenawi de tilstedeværende deltagere med sin viden om klimaudfordringens problemer og komplekse løsninger. Han gav dem et præcist og realistisk billede af Afrikas sårbare position – og viste dem, at kontinentet står sammen om at bidrage med løsninger i forhold til både tilpasning til og reduktion af klimaforandringerne. Hans stærke vendinger vidner snarere om en intelligent forhandlingsleder med naturlig autoritet end om en stridbar statsmand, lyder det fra klimaforhandlere, der har arbejdet sammen med Zenawi.

Netop af den grund blev han valgt af Den Afrikanske Union (AU) til at stå i spidsen for

”

Det skal vise sig, om Meles Zenawi har den myndighed og autoritet, der skal til for endegyldigt at samle Afrika omkring fælles krav til en ny klimaaftale.

den nyetablerede delegation *Conference of African Heads of States and Governments on Climate Change* (CAHOSCC) – den officielle delegation, der under klimatopmødet forhandler samlet for 53 afrikanske lande.

Ukoordinerede budskaber synes hidtil at have blokeret for et samlet afrikansk krav til en ny klimaaftale. For at brænde igennem med klare krav om klimakompensation og CO₂-reduktioner fra Vesten blev CAHOSCC etableret i slutningen af august. Formanden skulle vælges på sin grundige indsigt i den teknisk komplicerede klimadagsorden og sin

Meles i midten. Etiopiens premierminister Meles Zenawi, der er kendt som en hård banan, skal forhandle på Afrikas vegne under klimatopmødet i København. Foto: X10/Polfoto.

politiske gennemslagskraft. Pilen pegede på Zenawi.

Autoritær nok?

Zenawi, der i november havde klima-drøftelser med udviklingsminister Ulla Tørnæs i Etiopien, har aldrig tidligere optrådt som klimaforhandler. Algeriet koordinerer klimaforhandlingerne for Afrika, og Sydafrika har formandskabet i den vigtige gruppe *Conference of African Ministers of Environment* (AMCEN). Den officielle afrikanske klimakøreplan op til COP15 hedder *From Johannesburg through Africa to Copenhagen*, og Meles Zenawis fattige Etiopien er allerhøjst et pit-stop på vej mod målet.

Men Afrika agter at tale med én stemme, og af den grund vil nationalt tilhørsforhold i princippet være ligegyldigt, når landenes topforhandlere træder ind på scenen i København. Det er især i de allersidste dage af COP15, hvor de afgørende forhandlinger spidser til på ministerniveau, at det skal vise sig, om Zenawi har den myndighed og autoritet, der skal til for endegyldigt at samle Afrika omkring fælles krav til en ny klimaaftale.

Kritik fra Vesten

Som 19-årig droppede Zenawi ud af medicinstudierne for at slutte sig til en oprørskoalition, som kæmpede mod Etiopiens kommunistiske regime. Han kom til magten som leder af nationen i 1991, og både EU og USA hyldede ham som demokratisk håb og bekæmper af korruption på Afrikas Horn. Men Zenawis regering anklages i dag for at slå hårdt og brutalt ned på oppositionens frem-

gang og straffe oppositionspolitikere og politiske aktivister med langvarigt fængsel og dødsstraf – senest ved lokalvalgene i 2008.

”

Hans stærke vendinger vidner snarere om en intelligent forhandlingsleder med naturlig autoritet end om en stridbar statsmand.

EU har sagt nej til at give mere udviklingsbistand til Etiopien, der i dag modtager mere

end to milliarder dollars. Zenawi, som er afhængig af udviklingsbistanden fra udenlandske donorer, afviser, at regeringen har ansvaret for den politiske vold. Skylden placerer han i stedet hos oppositionen og etniske oprørere, og han er derfor blevet hårdt kritiseret for at skjule krænkelse af menneskerettighederne bag pæne ord om demokrati.

Kan den øvrige verdens klimaforhandlere så forhandle en reel aftale hjem i København med en mand, der beskyldes for at træde på demokrati og menneskerettigheder? Tja, alle har en historie på den nationale samvittighed, lyder det fra en af forhandlerne. Og når en global klimaaftale falder på plads i mere eller mindre færdig form den 18. december, er Zenawi hele Afrikas afgørende stemme i København.

NÅR REGNEN FALDER FORKERT

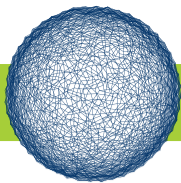
Journalist og klimamedarbejder for Folkekirkens Nødhjælp Malene Haakansson giver familien Kassa i det etiopiske højland en stemme i klimadebatten. Hvad ved, føler og tænker de om klimaforandringerne? Hvordan får de mad på bordet, når høsten slår fejl på grund af ændrede regnmønstre?

Med forord af klima- og energiminister Connie Hedegaard

STØTTET AF UDENRIGSMINISTERIET

199,-

INFORMATIONSFORLAG.DK

NEPAL UDEN KLIMAPLAN

Sneen smelter, æbletræerne bliver syge, og kilder tørrer ud. Alligevel har Nepal endnu ikke lagt en plan for tilpasning til klimaforandringerne. Hvorfor tager det så lang tid?

Af Navin Singh Khadka, Chandanath, Jumla-distriktet, Nepal

Tidligt om morgenen i en afsidesliggende bjerglandsby i det vestlige Nepal, gør den 35-årige husmor Satya Rokaya sig klar til at gå i skoven for at samle brænde og dyrefoder.

Hun sørger for, at hun har alt, hvad hun skal bruge: en sejl til at høste græs, en lille økse til at hugge grene af træerne og en bambuskurv til at bære det hele hjem i. Er der noget, hun mangler? Ja! Hun skal huske en flaske vand.

– Uden den dør jeg af tørst, siger hun med et lille smil og putter den i kurven.

Indtil for et par år siden behøvede indbyggerne i Jumla-distriktet i det nordvestlige Nepal ikke at tage vandflasker med, når de skulle i skoven. Dengang var der masser af naturlige kilder og vandhuller i området, men i dag er de fleste af kilderne tørret ud.

Sneen forsvinder

Satya Rokaya klatrer op ad en bakke med en bjergboers adræthed, mens hendes mand, Lal Bahadur Rokaya, forklarer, at det indtil for ti år siden ikke var nemt at bevæge sig rundt i området i november, på vej ind i vinteren.

– På den her tid plejer der at være sne helt her op til, siger han og peger på sit bryst. Den eneste synlige sne nu er på det fjerne Kanjirova-bjerg, en af de velkendte Himalaya-toppe i regionen.

– Nu er det ved at blive så varmt, at vi næppe får sne at se. I stedet har vi fået myg, så man skulle tro, vi boede i et lavereliggende område, fortæller Lal Bahadur Rokaya, som bor i næsten 2.400 meters højde.

Andre lokale fortæller, at Nepals nationalfugl Himalaya-glansfasanen og vilde dyr som moskushjorten og blåfår ikke længere er til at få øje på i og omkring landsbyen Chandanath. De har bevæget sig opad på grund af temperaturstigninger.

I juni sidste år satte Jumla-distriktet varmere rekord med 30,8 grader Celsius.

– Stigninger i temperaturen og mindre sne har skabt sygdomme i æbleplantagerne, og produktionen er faldet markant. Det samme gælder afgrøder i regionen, fortæller Dor Bahadur Raymajhi, medarbejder ved et af regeringens kontorer for landbrugsudvikling i Jumla-distriktet.

Nepal bliver varmere

De ændringer, der sker i landsbyen Chandanath i Jumla-distriktet, er eksempler på en tilsvarende udvikling over hele Nepal, som har oplevet en årlig temperaturstigning på 0,06 grad Celsius i de seneste tre årtier.

Der findes ingen videnskabelige beviser for, at stigningerne skyldes klimaforandringer. Kun i Himalaya-området er der foretaget jord- og satellitbaserede undersøgelser, og de fleste af dem tyder på, at mange gletsjere på alarmerende vis er begyndt at trække sig tilbage.

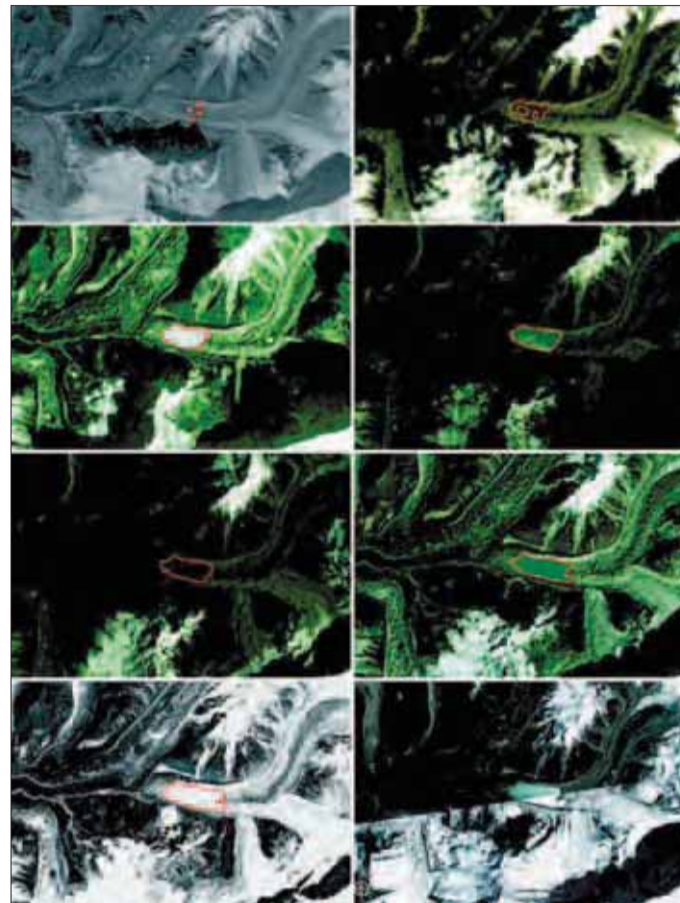
Forskere siger, at det skyldes, at gletsjerne smelter hurtigere. Smeltevandet fylder søer, som risikerer at briste, og strømmen kan rive huse og mennesker med sig. På lang sigt kan store floder, som modtager vand fra gletsjerne, tørre ud og påvirke millioner af mennesker i Sydasiens.

Ingen plan for tilpasning

FN har sat klimaforandringer højt på dagsordenen, og i henhold til FN-konventionen om klimaforandringer skal de mindst udvik-

Mere smeltevand – større sø.

Satellitbillederne viser, hvordan stigninger i temperaturen og øgede mængder smeltevand har fået Imja Tsho-søen i Nepal til at vokse – fra 1962 (øverst tv.) til 2006 (nederst th.). Hvis søen brister, kan det ødelægge landsbyer og koste menneskeliv. Ill.: AFP/Scanpix.

lede lande udarbejde nationale handlingsplaner for klimatilpasning, såkaldte NAPA'er.

Nepals problem er, at forberedelsen af NAPA'en blev forsinket i næsten tre år.

I begyndelsen var der uenighed mellem FN's udviklingsprogram (UNDP), som skulle hjælpe med at forberede NAPA'en, og Global Environment Facility (GEF), som skulle bevilge pengene. Begge beskyldte hinanden for ineffektivitet i processen.

Det er ved at blive så varmt, at vi næppe får sne at se. I stedet har vi fået myg, så man skulle tro, vi boede i et lavereliggende område.

Lal Bahadur Rokaya, indbygger i landsby i det vestlige Nepal

Efterfølgende kunne UNDP i næsten et år ikke hyre en konsulent til at hjælpe med at udarbejde planen med den begrundelse, at det "trods store anstrengelser var svært at få konsulenter ind på markedet".

Foruroligende resultater

I dag siger embedsmænd i Nepals miljøministerium, at aftalen næsten er på plads, og at de er begyndt at indsamle oplysninger om klimaforandringernes virkninger på en række områder, herunder landbrug, skove, vandressourcer og sundhed.

– Selv om det ikke er videnskabelig forskning, så er de første resultater ganske foruroligende. Afgrøder og vandressourcer er blevet ramt, dyrearter har bevæget sig nordpå, og landbrug og befolkningens helbred er påvir-

ket af stigende temperaturer, siger Purushotam Ghimire, Joint Secretary i Miljøministeriet.

Han mener, at planen kan være klar i juni næste år. Men selv hvis det sker, skal Nepal stadig overvinde en anden stor forhindring: Den internationale fond, der finansierer de mindst udviklede landes NAPA-projekter (LCDF).

Fond fattes penge

LCDF har alvorlige økonomiske problemer, og da alle de mindst udviklede lande skulle have del i pengene, blev der kun få til hver.

I september i år, otte år efter fondens oprettelse, offentliggjorde det danske udenrigsministerium en evaluering af den. Deri står, at kun ét projekt – i Bhutan – ud af i alt 426 prioriterede NAPA-projekter – var under gennemførelse med støtte fra fonden i maj i år. I dag er yderligere otte projekter i gang ifølge fondens egne oplysninger.

"Det lave antal godkendte projekter har medvirket til at give udviklingslandene en oplevelse af fonden, dens struktur og dens procedurer som bureaukratisk, langsommelig og uigennemskuelig," står der i evalueringen, som også peger på behovet for en reform af fonden, hvis den for alvor skal spille en central rolle for u-landenes evne til at tackle klimaudfordringerne.

Om klimatopmødet i København vil ændre på alt dette er uvist. Indtil videre må de sårbarre samfund i Nepal fortsætte med deres egne tilpasningsidéer. Som for eksempel Satya Rokaya i landsbyen Chandanath, der tager en flaske vand med ind i den skov, hvor kildevandet engang rislede overalt.

Navin Singh Khadka er journalist ved BBC Nepali Service.

Oversættelse: Mads MariEGAARD.

COP15 OG TILPASNINGSPENGENE

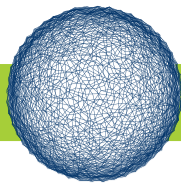
The Least Developed Country Fund (LDCF), som de mindst udviklede lande kan søge om penge til klimatilpasning, står på dagsordenen på klimatopmødet i København. Udenrigsministeriet offentliggjorde i september en evaluering, som anbefaler, at parterne på topmødet blandt andet sikrer:

- en afklaring af, om fonden skal videreføres efter Kyoto-protokollens udløb i 2012;
 - at fonden reformeres, så dens struktur og procedurer forenkles;
 - at fonden får penge nok til at finansiere egentlige programmer for tilpasninger til klimaforandringerne – ikke kun enkeltstående projekter.
- Læs mere om evalueringen på www.evaluering.dk

U-LANDENES KLIMAPLANER

Ifølge FN's rammekonvention om klimaforandringer er de mindst udviklede lande forpligtet til at forberede nationale handlingsplaner for klimatilpasning, såkaldte NAPA'er. Foreløbigt har 43 ud af 38 mindst udviklede lande forberedt en plan.

For at gennemføre de projekter om klimatilpasning, som indgår i NAPA'erne, kan de mindst udviklede lande søge penge hos The Least Developed Country Fund (LDCF), som drives af den uafhængige finansielle institution Global Environment Facility (GEF). Kritikere hævder dog, at LDCF er underfinansieret, og at en bureaukratisk ansøgningsprocedure hos fonden har forsinket gennemførelsen af NAPA'erne i de mindst udviklede lande.

Small is beautiful? Måske – men ikke i Afrika, hvor landene vil plante et 7.000 kilometer bredt træbælte hen over kontinentet for at stoppe ørkenspredningen.

EN MUR AF TRÆER TVÆRS OVER AFRIKA

Af Jeppe Villadsen

Det er måske verdens største og mest ambitiøse klimaprojekt, som den lille vestafrikanske stat Senegal har sat i gang.

'Afrikas Store Grønne Mur' kalder de det 7.000 kilometer lange grønne bælte, der skal gå fra Dakar i vest til Djibouti i øst. Et levende grønt hegn, som vil strække sig hele vejen hen over det sydlige Sahara og undervejs krydse et dusin stater.

Det 15 kilometer brede bælte skal dæmme

op for Saharas fortsatte vandring sydpå, der truer snevis af millioner mennesker.

– Vi har store problemer, fordi græsset forsvinder på grund af tørke, erosion og overgræsning. Hvis vi lykkes med Den Grønne Mur, vil det få stor betydning for jordkvaliteten og dermed for kvæg, landbrug og mennesker, siger Serigne Mbodji, der er teknisk rådgiver i *Agence Nationale de la Grande Muraille Verte*, Senegals nyoprettede kontor, som koordinerer projektet.

Den Grønne Mur vil foruden træer og buske bestå af tusindvis af damme til opsamling af regnvand.

– Området bliver et produktionsbælte for hele Nordafrika. Vi planter træer til fremstilling af arabisk gummi. Senegal var engang Afrikas næststørste producent, men det er gået voldsomt nedad på grund af ørkendannelse, siger Serigne Mbodji.

Der skal også plantes tamarind-træer, hvis frugter kan bruges som lægemiddel, i mad og til juice, og akaju-træer, som blandt andet giver cashewnødder samt en lang række andre nytteplanter.

– Disse vækster er alle blevet foreslået af lokalbefolkningen. De kender planterne, kan få dem til at gro og har brug for dem.

Mur i museskridt

Endnu er Den Store Grønne Mur hverken stor eller en mur. Men stykker med grønt er begyndt at spire op.

Senegal er gået foran med at tilplante 5.300 hektar i 2008, og når i år yderligere 5.800 hektar. Lande som Mali og Nigeria er også begyndt, men ikke i samme skala og med samme systematik. Alle lande, som 'muren' gennemskærer, har dog forpligtet sig på det

gigantiske projekt, så i Senegal tror man på det, selvom det vil tage lang tid.

– Men indtil nu har vi kun nået en brøkdel af det enorme projekt. Med den nuværende fart vil det tage 82 år at afslutte det, men vi kan desværre ikke gå hurtigere frem med de ressourcer, vi har til rådighed, siger Serigne Mbodji, idet han henviser til, at alene Senegals del af muren løber op i 820.000 hektar.

Det er heller ikke småpenge, der skal til. En kilometer Grøn Mur koster i omegnen af fem millioner kroner, og hvert regnvandsbassin beløber sig til 700.000 kroner. Senegals præsident Abdoulaye Wade, projektets arkitekt og mest glødende tilhænger, opfordrede i september på FN's årlige generalforsamling verdenssamfundet til at støtte projektet.

Men det kniber stadig med konkrete løfter. Senegal håber på at benytte klimatopmødet i København til at indgå aftaler med partnere om støtte. Projektet er også i spil i FN's såkaldte CDM-system (Clean Development Mechanism), som Senegal satser på som hovedfinansieringskilde. CDM-projekter er klimaprojekter i lande, der ikke under Kyoto-protokollen er forpligtet til at reducere deres CO₂-udslip. De gennemføres i u-lande, hvor der på grund af manglende eller forældet teknologi ofte er mulighed for betydelige reduktioner. Langt de fleste CDM-projekter er dog indtil videre planlagt i industrialiserede u-lande som Kina, Indien og Brasilien.

'Lært af fejtagelser'

Der har tidligere været lignende store træplantningsprojekter i for eksempel Algeriet og Nigeria, men oftest med yderst begrænset langsigtet effekt, blandt andet fordi man har brugt fremmede træsorter og ikke i tilstræk-

kelig grad har inddraget lokalbefolkningen.

Det hidtil største projekt er – naturligvis – kinesisk. En 4.480 kilometer lang grøn mur langs udkanten af Gobi-ørkenen, som hvert år flytter sig fire kilometer nærmere Beijing og sender gult sand så langt væk som til USA. Også dette megaprojekt er dog blevet kritiseret for ikke at være et effektivt svar på problemerne skabt af overgræsning, intensiv dyrkning og ændringer i vejrmønstret.

Men er der ikke risiko for at det hele ender som en kæmpemæssig 'grøn elefant'? kunne man spørge.

– Vi forsøger at opsamle de bedste erfaringer fra hele Afrika og indarbejde det i projektet. Og til forskel fra tidligere forsøg er det ikke et lokalt projekt, men strækker sig over en hel region, siger Serigne Mbodji.

– Endelig er det lokale ejerskab helt afgørende. I tidligere projekter har man ignoreret lokalsamfundene og deres livsformer, og man har benyttet plantearter, som de lokale ikke kendte til. Hele nøglen til succes ligger i, at de lokale er engageret i projektet, siger Serigne Mbodji og uddyber:

– Hvert lokalområde skal være ansvarligt for hver deres lille del af muren. Desuden har vi i dag en langt bedre teknologi og viden om planternes vækstmønstre, for eksempel er det ekstremt vigtigt at benytte tørkeresistente planter, fordi det kun regner i korte perioder.

Jeppe Villadsen er bosat i Nairobi som Afrika-korrespondent for Kristeligt Dagblad.

Rejsen var støttet med midler fra Danidas Oplysningsbevilling.

DE PLANTER OGSÅ TRÆER

The Green Belt Movement: Dannet i 1977 af Wangari Maathai, der i 2004 fik Nobels Fredspris som første afrikanske kvinde. Green Belt Movement har frem til i dag plantet over 40 millioner træer i Kenya.

FN's Billion Tree Campaign: Inspireret af Wangari Maathai indledte FN i 2006 en kampagne for at plante en milliard træer i verden. Det blev siden opjusteret til syv milliarder – et mål, der blev nået i september i år.

TIST (The International Small Group and Tree Planting Programme): Igangsætter træplantning i Kenya, Uganda, Tanzania og Indien. Har siden 1999 fået plantet over seks millioner træer af landmænd, der modtager en mindre betaling for hvert træ, de planter. Programmet er iværksat af private investorer, som satser på indtjening ved at sælge CO₂-kreditter.

Uganda Women Tree Planting Movement: Organisation startet i 1985. Promoverer træplantning og træbevaring blandt kvinder på landet.

SIDEPROGRAM OM KLIMA OG UDVIKLING

Ud over selve klimatopmødet COP15, arrangeres også et firedages sidearrangement med særlig fokus på klima og udvikling, herunder planlægning og finansiering af klimatilpasning i u-lande.

Development and Climate Days (D&C Days) finder sted 11.-14. december i Koncerthuset i DR-Byen og arrangeres

hovedsageligt af den uafhængige tænketank *International Institute for Environment and Development* – med støtte fra bl.a. Udenrigsministeriet. Målet er udveksling af viden og erfaringer på området.

Tørnæs, Stern og DiCaprio

D&C Days åbner med et panelmøde med deltagelse af udviklingsminister Ulla Tørnæs, professor Nicolas Stern, manden bag en banebrydende rapport fra 2006 om klimaforandringer og den globale økonomi, og formentlig skuespiller og klimaforkæmper Leonardo DiCaprio.

COP-møderne, som begyndte i 1995, har undervejs trukket flere og flere deltagere fra udviklingsmiljøet, efter-

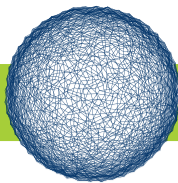
hånden som sammenhængen mellem klima og udvikling har opnået større anerkendelse. D&C Days-konceptet opstod på COP10 i Buenos Aires i Argentina i 2004.

D&C Days omfatter også en filmfestival med kortfilm om klima. Den foregår 12.-13. december, ligeledes i Koncerthuset.

Arrangørerne forventer omkring 600 deltagere fra regeringer, organisationer, universiteter, tænketanke, virksomheder og NGO'er. For information om deltagelse i arrangementerne, herunder filmfestivalen, se

www.iied.org/climate-change/

mm/

AFRIKAS GRØNNE MUR

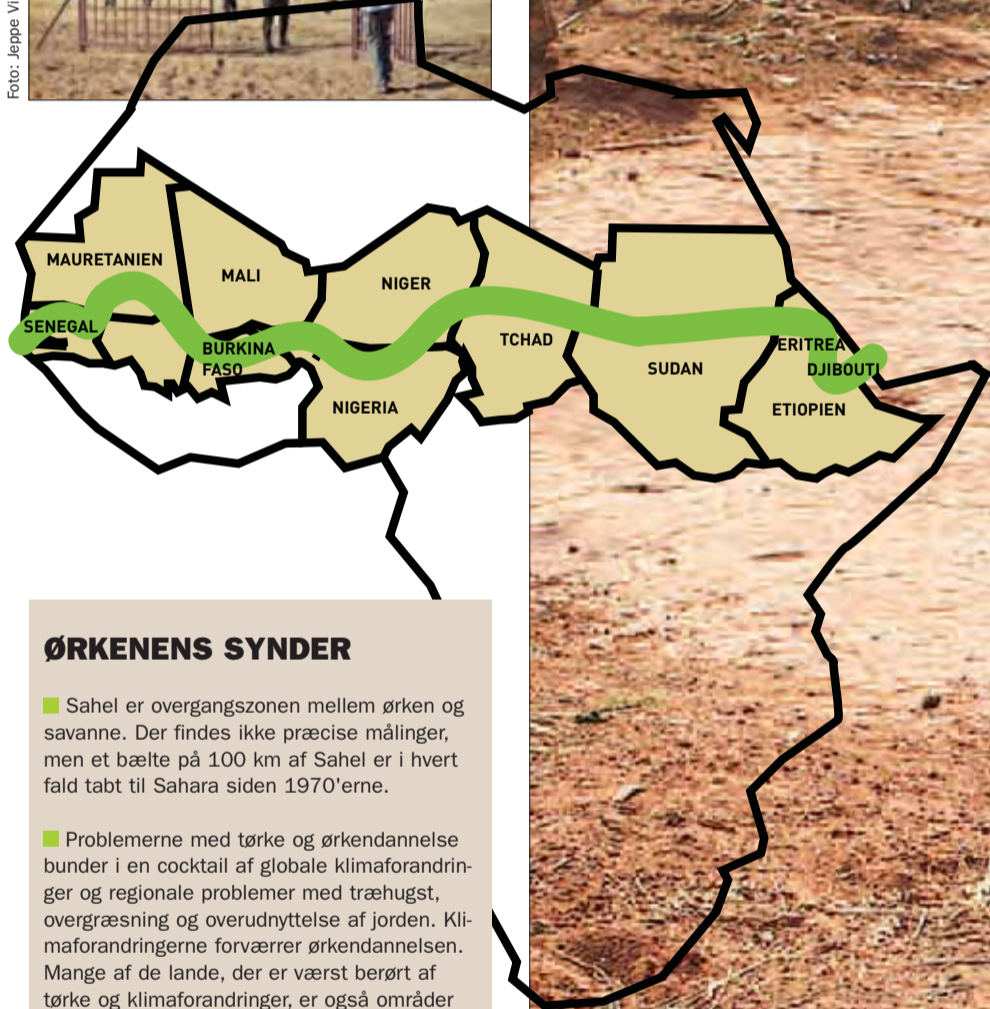
Muren skal løbe gennem Senegal, Mauretania, Mali, Burkina Faso, Niger, Nigeria, Tchad, Sudan, Eritrea, Etiopien og Djibouti.

I en stor del af bæltet skal der plantes nye træer, men i nogle områder er det tilstrækkeligt at beskytte den eksisterende vegetation med hegn. De nyplantede træer indhegnes i cirka tre år, indtil de er store nok til at klare at blive gnasket i og trampet på af gæder og køer.

Ifølge beregninger er op til en tredjedel af Afrikas landareal truet af ørkendannelse.

Foto: Jeppe Villadsen

ØRKENENS SYNDER

■ Sahel er overgangszonen mellem ørken og savanne. Der findes ikke præcise målinger, men et bælte på 100 km af Sahel er i hvert fald tabt til Sahara siden 1970'erne.

■ Problemerne med tørke og ørkendannelse bundes i en cocktail af globale klimaforandringer og regionale problemer med træhugst, overgræsning og overudnyttelse af jorden. Klimaforandringerne forværrer ørkendannelsen. Mange af de lande, der er værst berørt af tørke og klimaforandringer, er også områder med massiv afskovning, fx Etiopien, Kenya og Malawi.

■ Afrika rummer 17 pct. af verdens skovområder og 25 pct. af den tilbageværende regnskov. Trods mange nationale og internationale initiativer forsvinder skovene med stigende fart. Ifølge FN mister Afrika skov dobbelt så hurtigt som resten af verden.

■ Ikke-bæredygtig tømmerhugst og svedjebrug er blandt hovedsynderne, men Afrikas måske største enkeltstående miljødelægger er de enorme mængder tømmer, der dagligt samles til produktion af trækul og brug i husholdningerne. Næsten to tredjedele af al energi, der produceres i Afrika, kommer fra brænde, især til husholdningernes madlavning og opvarmning.

■ Afrika er i gennemsnit en halv grad Celsius varmere end for et århundrede siden, men ny forskning tyder på, at nogle steder er mere end tre grader varmere end for blot 20 år siden.

/jv

Hvis planerne om en 'grøn mur' tværs over Afrika virkeliggøres, bliver det lettere for befolkningen at skaffe brænde. Foto: Mikkel Østergaard/Danida.

Kina tilbyder favorable lån til Afrika, som på sigt kan knytte kontinentet tættere politisk til Kina. Imens går det derudaf med kinesiske investeringer og infrastrukturarbejder – blandt andet til Afrikas nye olienation Ghana.

Af Øjvind Kyrø, Accra

Igen overgik kineserne sig selv og fordoblede beløbet til afrikanske lande, da der forleden blev holdt topmøde i den egyptiske badeby Sharm El-Sheik.

I 2006 holdt man i Beijing et topmøde, hvor de afrikanske statschefer fik lovning på fem milliarder dollars, denne gang blev de stillet ti milliarder dollars i lavrentelån i udsigt plus eftergivelse af gamle gældsposter.

Kinesernes interesse samler sig især om landene langs den afrikanske vestkyst som her i Ghana, hvor der er fundet nye, gigantiske forekomster af olie.

Mange vestlige økonomer og politikere iagttagere med skepsis Kinas fremfærd. Kineserne stiller ingen kønne krav om menneskerettigheder, god regeringsførelse og andre standardbetingelser fra Verdensbanken, IMF,

EU-lande eller private donorer, når der skal ydes lån og bistand.

De afrikanske statschefer har noteret sig, hvordan Kina i over et dusin år har samarbejdet med den krigsførende regering i Sudan, hvis leder er eftersøgt af Den Internationale Krigsforbryderdomstol i Haag. At holdningen er intakt, og at Kina stadig er den afrikanske diktators bedste ven, viste sig i oktober, da militærdiktaturet i Guinea fik en aftale om mineraludvinding på syv milliarder dollars kun få uger efter, at det meste af verden havde protesteret mod nedskydningen i hovedstaden Conakry af hundredvis af demonstranter, der kritiserede militærjuntaen.

Men historikere og andre folk med langtids-hukommelse peger på, at der ikke er noget nyt i, at Afrikas naturrigdomme bliver efterstræbt, og de siger desuden, at kineserne er mere åbne om deres hensigter end øst- og vestmagterne under Den Kolde Krig, som bevæbnede afrikanerne og satte dem op mod hinanden. Kineserne vil ikke krig, men handel.

'Verdens fabrik' – Kina – har først og fremmest brug for råvarer til sin umættelige industri. Dernæst ser kineserne muligheden for at skabe et nyt marked til at aftage produkter, som er *Made in China*, for der findes mellem 50 og 150 millioner mennesker på det afrikanske kontinent, der har den samme købekraft som middelklassen i de vestlige lande. De vestlige lande fokuserer normalt på den fattigste halvdel, mens kineserne har fået øje på den bedrestillede anden halvdel, som har skrevet tv, dvd, mobiltelefon og motorcykel på ønskesedlen.

Svært at sige nej til Kina

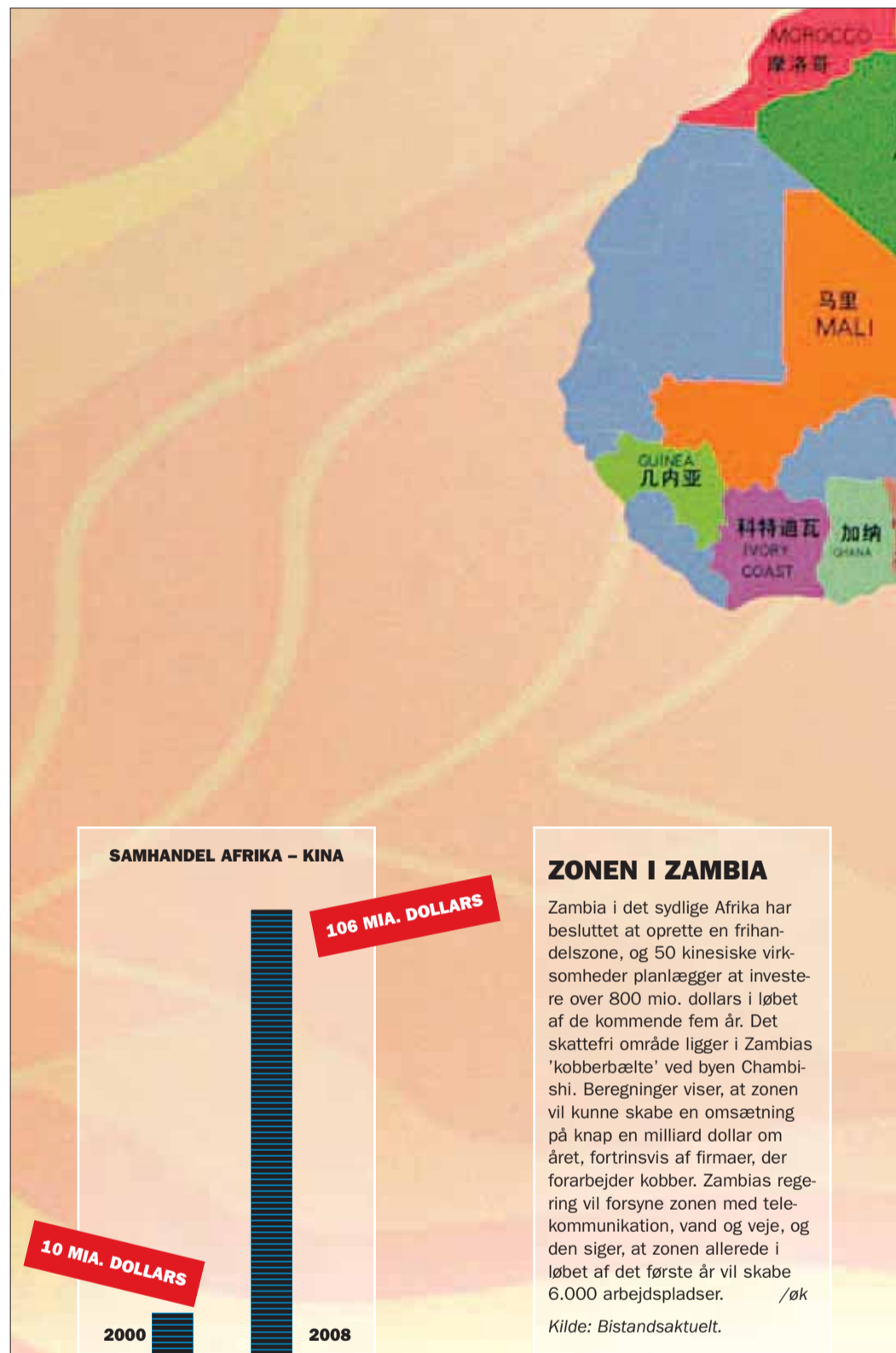
Kina er i dag Afrikas andenstørste handelspartner efter USA, og styret i Beijing har gjort det, EU i årevis har snakket om, nemlig at skrotte sine toldbarrierer for de fattigste afrikanske lande. Men vel at mærke kun for de lande, der ikke har diplomatiske forbindelser med Taiwan. Normalt lyder det fra den kinesiske regering, at man ikke blander sig i de afrikanske staters anliggender, men når det gælder den gamle strid om Taiwan, er tonen en anden. Antallet af afrikanske lande, som anerkender Taiwan, er i dag nede på fire.

Desuden skaber kineserne fremskridt ved at opbygge den hensmuldrede infrastruktur. I DR Congo, for eksempel, hvor der højst er 500 km asfalteret vej i et land større end Vesteuropa, anlægger kineserne nye veje og jernbaner. Ikke alene vil de nye trafikårer skabe handel i selve Congo, men kineserne kan også få fragtet de råvarer fra kobber-, diamant- eller koboltminer, man har fået ret til at udvinde fra det indre af kontinentet, fx i Congos Katanga-provins, gennem Angola og ud til kysten.

Også på dette felt har kineserne et fortrin frem for de vestlige lande, der er ramt af finanskrisen: Det skorter ikke på penge. Afrikas største entreprenørselskab hedder i dag Den Kinesiske Folkerepublik.

At Kinas appetit på Afrikas ressourcer kan på sigt blive til Afrikas fordel, påpeger den ghanesiske politiker og måske kommende præsident-kandidat Samia Nkrumah, datter af Ghanas landsfader Kwame Nkrumah.

– Kina må forbedre vores fremstillingsvirksomheder, så vi kan blive økonomisk uafhængige, for det afgørende er et retfærdigt internationalt handelssystem, og vi er ikke for

Kilde: Kinas handelsministerium.

ER DET KINAS

svage til at kræve vores ret, siger Samia Nkrumah til *Udvikling*.

Hun er dog ikke i tvivl om, hvad Kinas interesser i Afrika går ud på:

– Kineserne foregiver end ikke, at de er her for at hjælpe os, men at de er ude efter vores råvarer. Og det er svært for enhver regering at sige nej til dem, når man lider af et skrigende behov for infrastruktur og investeringer.

Lånenes bagside

Kina yder fortrinsvis lån mod at få adgang til råstoffer, og pengene skal investeres i kinesiske firmaer, som udfører projekterne.

De fleste afrikanske lande er tynget af gæld, og flere stater skylder i forvejen Kina penge – eksempelvis Tanzania. Dengang Zimbabwe hed Rhodesia, aftalte Mao med Zambias Kenneth Kaunda og Tanzanias Julius Nyerere, at

de hvide racisters blokade skulle brydes ved at anlægge den 1.860 km lange Tanzam-jernbane, så kobber fra Zambia kunne udskibes fra havnen i Tanzania.

I dag er jernbanen i en så miserabel stand, at mineselskaberne ikke tør bruge den, og driften af den har aldrig givet overskud. Zambia skylder stadig Kina 500 mio. dollars for jernbanen.

Ambassadør Yu Wenzhe frygter ikke, at et nyt bjerg af gæld skal ødelægge de afrikanske lande:

– Vores långivning er forsigtig. Vi vurderer først, om landet vil have mulighed for at betale lånet tilbage.

Vestlige analytikere spekulerer over, om Kinas lempelige långivning, der utvivlsomt vil komme til at hæmme de afrikanske regerings handlefrihed, er et bevidst træk fra

Kinas ambassadør i Ghana Yu Wenzhe siger, at han ikke frygter, at et nyt bjerg af gæld skal ødelægge de afrikanske lande. Foto: Øjvind Kyrø

Kinas samhandel med Afrika er mere end fordoblet siden årtusindskiftet. En win-win situation for begge parter? Foto: Aly Song/Reuters/Scanpix.

53 NYE PROVINSER?

Kinas side for at knytte Afrika tættere til sig.

– Det er gætværk, men politisk set er det ikke et umuligt projekt, siger ambassadør Stig Barlyng.

I så fald et projekt, der på sigt også vil få betydning for den danske udviklingsbistand til Afrika.

Giv hjælp og få profit

En mur af jern ruller langsomt til side, når man har fået tilladelse til at besøge den kinesiske ambassadør i Accra. Et understel af hjul, som kunne tilhøre en kampvogn, sætter porten i bevægelse og åbner udsigten til et lille Kina med pagoder og bukkende, smilende mennesker.

Den kinesiske ambassade i Ghanas hovedstad er ny og stor, og chefen bor her også. Ambassadøren har en tjener på hver hånd; en

sekretær til at notere alt, hvad der bliver sagt, og en butler til at skænke grøn te op, så snart der er taget en slurk af den tynde kop.

Ambassadør Yu Wenzhe er en imødekomende og venlig mand, der beredvilligt svarer

”

Kina er i dag Afrikas andenstørste handelspartner.

på spørgsmål, og hans turneringer er sikre. Man forstår den vestlige diplomat, som efter talrige møder med kinesiske ambassadører rundt om i Afrika har dannet sig en særlig

opfattelse af dem. Diplomaten er overbevist om, at ambassadørerne bliver udvalgt efter deres charme, og at der bag dem bliver postet en behårdet forretningsmand.

Myterne om, hvad Kina egentlig vil med Afrika, er mange, og manglen på åbenhed over for medier har ikke gjort rygterne færre. På gaden i Accra mumles der om de gule brigader, som holder sig for sig selv, og som spiser hunde til aftensmad.

Yu Wenzhe er en af de uhyre få ambassadører, der vil eller må udtale sig, og han ler høfligt, når man nævner nogle af rygterne.

– Det er sandt, at kineserne holder sig til deres nærmeste, og det gælder især de lavest uddannede, for de kan ikke sproget. De med højere uddannelse, derimod, har ofte lokale venner. Også de kulturelle forskelle er betydelige, men heldigvis har vi nogle aktive ven-

skabsforeninger, som gør meget for at informere om afrikansk og kinesisk levevis, så barriererne og misforståelserne bliver brudt ned.

– Vi har ingen plan for Afrika; sådan én bør udvikles af afrikanerne selv. Vi kommer ikke og fortæller, hvad de skal gøre. Vi lytter. Vi vil af et ærligt sind hjælpe Afrika – men på en win-win-måde, for vi er her også for at skabe profit, smiler ambassadør Wenzhe.

Fly fra Kina i rutefart

– For få år siden var der højst et par hundrede kinesere her i Ghana; i dag er her omkring 10.000, siger ambassadør Wenzhe, der forklarer, at det er firmaer, som rekrutterer arbejdsstyrken, der normalt udstationeres i et år eller to, indtil opgaven er fuldført. I Ghana har kineserne bygget elværker, forsvarsministeriet, et kæmpemæssigt kulturhus, skoler og et hospital – for at nævne nogle af projekterne.

Kinesiske fly i rutefart landsætter arbejderne, og ambassadøren arbejder på at få forlænget ruten fra Kina til nabolandet Nigeria, så flyet ender i Ghana. Men blandt ghaneserne er der udbredt misfornøjelse med, at projekterne ikke skaber beskæftigelse.

– Sidste år nedlagde mange handlende arbejdet i protest mod, at kinesere var ved at overtage detailhandelen, siger Kwame Karikari, som er direktør for *Media Foundation For West Africa* – en organisation, der forsvarer overgreb på ytringsfriheden og pressen. Han tilføjer:

– Kina er en ny imperialistisk magt, der søger adgang til økonomisk rigdom – men uden den elegance, som de gamle koloniherrer udviste. Briterne ville aldrig drømme om at landsætte gadesælgere på Accras gader. Kineserne, derimod, har ikke brug for tropper til at invadere de afrikanske lande, for regeringerne inviterer selv kineserne, som var de blevet betalt for det.

– Kineserne bygger, hvad magthaverne ønsker af regeringspaladser og ting, der kan gøre dem populære, og ingen – heller ikke pressen – tør kritisere Kina, selvom det, kineserne laver, er i modstrid med borgernes interesser. I det hele taget ser det ud som om vores politikere er blevet bestukket.

I flere lande har der været skandaler, når kinesisk bestikkelse er blevet afsløret, og den kroniske mistanke om korrupsion, som de hemmelige aftaler medfører, bliver ikke afvist af ambassadør Wenzhe:

– Vores regering er mod korrupsion, men man kan jo ikke garantere, at det ikke finder sted, for der vil altid eksistere brodne kar.

Den danske ambassadør i Ghana, Stig Barlyng, der gennem tre årtier har arbejdet i Afrika, mener, at både Kina og Afrika nyder godt af hinanden.

– Kina ser en klar interesse i Afrika, blandt andet fordi det skaber beskæftigelse for kineserne. Og Kina tilbyder ting, som passer ind i de afrikanske regerings kram.

– Det skaber utilfredshed, når folk ser, at det er kinesiske arbejdere, der bliver sat til at udføre opgaverne. Men i enkelte tilfælde bliver der brugt lokal arbejdskraft. I Uganda har jeg set kinesere betale afrikanere så lave lønninger – omkring en dollar om dagen – at vi andre ville skamme os, siger Stig Barlyng.

Øjvind Kyro er forfatter og freelancejournalist med speciale i Afrika.

Festival au Desert 2008. Foto: Phil Hostak.

TERROR TRUER ØRKEN-FESTIVAL I MALI

10.000 turister, nomader og delegerede trodser risiko for terrorangreb, når de i januar deltager i den 10. udgave af Festival au Desert i Sahara.

Af Lise Blom

Det lignede en naiv drøm, da nomadefolk i Mali grundlagde en kulturfestival i 2000 – blot fem år efter, at en fredsftale havde afsluttet et blodigt oprør i området.

Men det gav mening, for Festival au Desert er netop en fest for fred, forsoning og nomadekultur. Ud over koncerter med internationalt anerkendte musikere byder festivalen på alt fra ørkenblues og kamelvæddeløb til jamsessions og debatmøder.

Festivalen, der i januar fejrer 10-års jubilæum, har haft publikumsmæssig, kulturel og politisk succes. Men nu frygter vestlige regeringer, at terrorbevægelsen al-Qaeda vil kidnappe gæster på festivalen for at lægge pres på regeringerne. Bevægelsen har tidligere kidnappet vesterlændinge i Tunesien, Niger og Mali.

Før seneste udgave af Festival au Desert opsnappede USA's efterretningstjeneste CIA, at al-Qaeda planlagde en aktion mod festivalen. Vestlige ambassader frarådede deltagelse i festivalen, og 60 pct. af de bestilte billetter blev annulleret. Samtidig kidnappede al-Qaeda fire vestlige turister under en mindre festival i Sahara, og et mandligt gidsel blev halshugget.

Trusler skræmmer sponsorer

Terrortruslerne gør det også sværere at skaffe finansiering til Festival au Desert, der skal foregå i oasebyen Essakane. På grund af sikkerheden og udsigten til færre besøgende tøver mange sponsorer, fortæller festivalens leder Manny Ansar:

– Vi har overvejet at flytte festivalen tættere på Timbuktu på grund af sikkerheden, men så ville vi miste mange nomader, og der ville være en større andel af turister. Derfor bliver festivalen i Essakane, hvor nomaderne har lettere ved at komme, siger han.

I 2001 deltog Manny Ansar som manager for et malisk band på Roskilde Festival. Her etablerede han kontakt med festivalens koordinator for verdensmusik, som efterfølgende deltog i Festival au Desert. Siden har Roskilde Festival haft trainees fra Mali, senest i år, og Roskilde-fonden har tidligere doneret 100.000 kroner til projekter under Festival au Desert.

Festival au Desert finder sted i Essakane i det nordlige Mali 7.-9. januar 2010.

Læs mere på www.festival-au-desert.org.

Lise Blom er freelancejournalist og har to gange deltaget i Festival au Desert.

To af de hotteste navne på den danske DJ-scene – Den Sorte Skole og Ladybox – rejste i starten af november til Beirut for at lave en svedig workshop for unge palæstinensiske flygtninge.

Af Camilla Wass, Beirut

Seks pladespillere står på scenen og væver hver deres bid af det brogede lydteppe, der fylder Sunflower Theatre i Beirut i Libanon. Ærefrygten lyser ud af de unge purke, som står samlet omkring pladespillerne, og øjnene følger opmærksomt med, mens lyden af franske hiphop beats flettes sammen med indiske vokaler og skotske sækkepiber.

– Nu skal I bare kigge efter, hvordan vi gør. Vi har taget den musik, vi godt kan lide fra forskellige steder i verden, og så mixer vi den sammen og skaber vores egen musik. I kan gøre det samme med den musik, I allerbedst kan lide, fortæller Martin Fernando Jakobsen.

Han udgør en tredjedel af det danske DJ-kollektiv Den Sorte Skole og har taget initiativ til projektet *Turntables in the Camps*. Sammen med DJ-duoen Ladybox står han på scenen i Sunflower Theatre i Beirut, der er omdannet til DJ-workshop for palæstinensiske unge.

– Sidste gang, vi stod på en scene, var der 13.000 tilskuere, griner Martin Fernando Jakobsen.

Nu står han foran 30 toptunede drenge og piger, som er blevet kørt ind til teatret i busser fra flygtningelejrene Mar Elias, Sabra, Shatila og Burj el Barajneh. Alle fire lejre ligger tæt på Beirut og er isoleret fra resten af det libanesiske samfund.

Flair for rytmen

– De unge palæstinensere lever i en håbløs situation. De er både ekskluderet fra deres eget samfund og fra globaliseringens positive effekter. Vi vil gerne vise de unge, at de kan blive en del af den globale DJ-kultur, og at man med relativt få midler kan etablere sig som DJ, siger Martin Fernando Jakobsen.

Ayad er 12 år og har taget sin fineste trøje

Dyb koncentration over mixerpulten. Hvordan mixer man Michael Jacksons *Beat It* med med en arabisk habibi-sang? Foto: Andreas Johnsen.

JALIA,

”

Pigerne er virkelig åbne, og man kan mærke en stærk sult efter at lære nyt.

DJ Rita Biza, Ladybox.

11-årige Salam fra Mar Elias-flygtningelejren prøver kræfter med DJ-pulten, godt hjulpet på vej af Lei Foo fra duoen Ladybox. Foto: Andreas Johnsen.

på. For et par timer siden løb han rundt i Mar Elias-lejren i Beirut og spillede fodbold i de smalle gyder. Nu er han DJ-aspirant og står sammen med de andre drenge bøjet over pladespillerne.

– Nogle af de her fyre har super meget rytme. Du har virkelig flair for det, siger Simon Dokkedal fra Den Sorte Skole og nikker anerkendende til Ayad.

Mens drengene tryller med vinylpladerne, går pigerne op på første sal sammen med Ladybox for at prøve kræfter med cd'er og mixerpult.

– Vi har besluttet at dele de unge op efter køn, så pigerne kan få et rum til at udfolde sig frit, siger Rita Biza fra Ladybox. Og det bliver ikke noget problem: Svingende slør og vrikende hofter fylder lokalet allerede efter få minutter. Der bliver skrålet og scratchet, og pigerne hiver løs i mixerpultens knapper, så det hviner i ørerne. En af de mindste piger får en ordentlig albue i siden, så de største kan komme til.

MISTERA DJ!

Martin Højland fra DJ-kollektivet Den Sorte Skole underviser 11-årige Ayad i mix på pladespillerne. Foto: Camilla Wass.

DEN SORTE SKOLE OG LADYBOX

Den Sorte Skole er et københavnsk DJ-kollektiv, der siden 2002 har huseret på diverse klubber og spillesteder. Den Sorte Skole består af Martin Fernando Jakobsen, Martin Højland og Simon Dokkedal, og kollektivet fik tildelt prisen som årets danske DJ's ved Dansk HipHop Pris 2006.

Ladybox består af Rita Biza og Lei Miriam Foo og er kendt for sine energiske optrædener, både i Danmark og i udlandet. Ladybox spiller både alene og sammen med andre DJ's og deres musikalske repertoire spænder fra hårdtpumpende techno til sensuelle bas-rytmer, krydret med live-vokaler. Ladybox har optrådt i bl.a. Tyskland, Tyrkiet, Kina, USA og Brasilien.

– Pigerne er virkelig åbne, og man kan mærke en stærk sult efter at lære nyt, siger Rita Biza, mens hendes stemme drukner i en blanding af Michael Jackson og arabisk habibi-musik.

Intet at lave i lejrene

I teatrets forhal sidder Abu Mohammed i en grumset fleecetrøje og drikker arabisk kaffe. Han har to døtre med på workshoppen, og hele familien bor i Mar Elias-flygtningelejren, der ligger midt i Beirut. Mar Elias er den mindste og mest velfungerende af de palæstinensiske flygtningelejre med omkring 1.500 indbyggere.

– Vi har ikke et godt liv, og det er vigtigere for os at få mad end at spille musik. Men jeg kæmper meget for, at mine børn skal få en uddannelse og bruge deres kreativitet, siger Abu Mohammed, som er begejstret for DJ-projektet.

– Det er noget fuldstændig nyt for os. Børnene har ikke musiktimer i skolen, og de er

ikke vant til at have det så sjovt. I lejrene er der ingenting, de kan lave, når de kommer hjem fra skole. Drengene ligger og slås, og pigerne strejfer rundt fra hus til hus, fortæller han.

Der er ca. 500.000 palæstinensere i Libanon, og de er låst fast i en permanent flygtningesituation. De har ikke ret til at stemme, de må ikke eje fast ejendom, og oven i det er der omkring 70 forskellige jobs, som palæstinensere ikke må bestride.

Starter fra scratch

– Selvfølgelig kan man spørge sig selv, om det ville være bedre at smække noget ordentlig kloakering ned i flygtningelejrene. Men jeg tror simpelthen ikke, at man kan lirke den håbløshed, palæstinenserne går rundt med, op med genopbygning. De unge har brug for glæde og musik i livet, siger Martin Fernando Jakobsen.

Interessen for projektet er – for nu at blive i DJ-terminologien – opstået fra scratch.

– I lejrene har de aldrig oplevet noget lig-

nende, og der er masser af interesse at bygge på. Jeg er imponeret over den sult, de unge har efter musik. Det kribler i fingrene på dem for at komme i gang, men man kan også godt mærke, at de har svært ved at koncentrere sig i længere tid. Så det er vigtigt, at vi kommer tilbage igen, siger Martin Fernando Jakobsen, da workshoppenes første dag er vel overstået.

Da 11-årige Salam efter workshoppenes første dag kommer tilbage til sit hjem i Mar Elias-flygtningelejren, er hun stadig iklædt en ny T-shirt, hvor der med arabisk lydskrift står 'I am a DJ'. Hun står på terrassen, hvor ledningerne hænger i en rodet guirlande og gulvet er ved at brase sammen. Men hun har julelys i øjnene:

– Jeg er så glad, siger hun og smiler. – Det er det sjoveste, jeg nogensinde har prøvet!

Camilla Wass er redaktør af Nyhedsbrevet for Det Arabiske Initiativ.

TURNTABLES IN THE CAMPS

Projektet er et samarbejde mellem Den Sorte Skole, den lokale libanesiske NGO Social Support Society og FN-organisationen UNRWA.

Workshoppen varede i fire dage: To dage for unge palæstinensere i flygtningelejrene omkring Beirut, og to dage for unge i Nahr el Bared-lejren ved Tripoli, der i 2007 blev jævnet med jorden af artilleri i forbindelse med kampe mellem den libanesiske hær og en religiøs oprørsgruppe. Begge steder var der desuden koncert for de unge palæstinensere. Næste skridt i projektet bliver at etablere permanente DJ-skoler i de palæstinensiske flygtningelejre. Planen er desuden, at Den Sorte Skole skal til Beirut igen i foråret 2010 for at lave en opfølgende workshop.

Projektet er støttet af Center for Kultur og Udvikling (CKU) som en del af kulturprogrammet under Det Arabiske Initiativ.

MERE PRIVATSEKTORBISTAND TIL AFRIKA:

FOR MEGET

KRONIK

Af Peter Kragelund, Laurids S. Lauridsen, Niels Fold, Søren Jeppesen og Peter Wad

I august annoncerede udviklingsminister Ulla Tørnæs, at Danidas strategi for det danske bistandsarbejde skal revideres. En ny strategi forventes klar i foråret/midten af 2010, men regeringen har allerede lanceret en del af sine tanker i publikationen 'Regeringens udviklingspolitiske prioriteter. Plan til udgiftsrammer for bistandssamarbejdet for 2010-2014'. Omend der er tale om et forhandlingsoplæg, rummer publikation nogle klare indikationer af, hvilke områder der skal prioriteres – og hvilke der ikke skal. Prioritetsområderne er Afrika og privatektoren (herunder især agrobusiness), mens nedprioriteringerne ligger på bl.a. landbevillingerne til Nicaragua, Bhutan, Nepal og Bangladesh og flere FN-organisationer, herunder Unicef.

Regeringens tanker ligger i naturlig forlængelse af rapporten fra Afrika Kommissionen (herefter AK), der blev præsenteret i København i maj, og hvor fokus også var økonomisk vækst og opbygning af erhvervslivet som en altafgørende faktor for Afrikas fremtid. Herved adskiller regeringen (og AK) sig fra FN's socialt orienterede 2015 Mål, hvor fokus er på sundhed, uddannelse og fattigdomsbekæmpelse m.v.

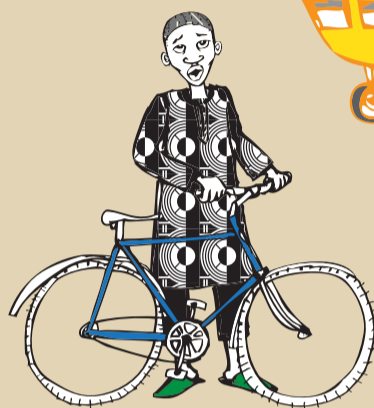
Dokumentet understøtter den handlingsorienterede del af rapporten fra AK ved at budgetlægge dens fem konkrete bud på, hvad der skal gøres for, at Afrika kan gå en lysere fremtid i møde. Det er planen, at der i 2014 vil være anvendt to mia. kr. til privatsektorbistand i Afrika (7,6 mia. kr. i alt over den 5-årige periode). I lighed med AK's rapport peger dokumentet således i retning af en mere nuanceret forståelse af Afrikas problemer og de (privatsektororienterede) tiltag, der kan igangsættes for at mindske problemerne. Men det er kun et første skridt. Den hidtidige privatsektorbistand (og AK's rapport) afspejler kun i ringe grad den viden,

forskningen har på området. Det er således ikke klart, hvad der menes med den private sektor – bortset fra at det altså ikke omfatter den offentlige sektor. Hele omdrejningspunktet omkring analyserne og løsningsforslagene bliver derfor hængt op på et tåget ideologisk begreb snarere end et klart teoretisk funderet begreb.

Dette gør sig især gældende i forbindelse med beskrivelsen af mulighederne for at skabe vækst gennem små- og mellemstore virksomheder – og ikke mindst de forhindringer, der ligger i vejen for, at disse virksomheder kan udnytte deres fulde potentiale. Således synes rapporten at læne sig kraftigt op ad tanker, som den peruanske økonom Hernando de Soto gjorde sig allerede i 1980'erne, hvor han fremførte argumenter om at fjerne al regulering for at lade de små virksomheder blomstre. Disse tanker har efter en vis pause igen vundet indpas. Først i forbindelse med Verdensbankens klassificering af, hvor let (eller svært) det er at drive virksomhed i bankens medlemslande, og rådene om, hvordan man bedrer kårerne for den private sektor ved at fjerne al regulering – anbefalinger, som gentages af AK. Men forskningen understøtter ikke dette ensidige billede af små- og mellemstore virksomheders potentiale for at generere vækst og velstand for befolkningen.

FOR DET FØRSTE ved vi meget lidt om, hvordan regulering i praksis virker på virksomheders vækst (og fordelingen af denne vækst). Vi ved blot, at noget regulering er nødvendig, mens anden regulering med fordel kan fjernes. Det handler altså om effektivisering af regulering snarere end fjernelse af selvsamme. Forskningen peger også på en række virksomhedsinterne begrænsninger for vækst. Det drejer sig om f.eks. uddannelse, teknisk og ledelsesmæssig erfaring, lav produktivitet, og begrænset adgang til viden og kapital. For at overvinde disse begræns-

ninger kræves der effektive og målrettede statslige politikker – ikke nødvendigvis mindre statslig intervention, snarere tværtimod.

FOR DET ANDET er det tvivlsomt, om nøglen til løsningen af udviklingslandenes og især Afrikas problemer udelukkende ligger i at koble landenes erhvervsliv til verdensmarkedet. På den ene side er der behov for at diversificere såvel produktion som eksport, således at Afrika kan mindske sin afhængighed af råvareeksporten. Den er meget følsom over for udsving i verdensmarkedspriserne og kommer kun en begrænset gruppe mennesker til gode. På den anden side virker regeringens ideologiske tilgang dog meget ensidig i sin tro på, hvad eksporten kan udrette. Forskningen viser, at det er uklart, om lande opnår vækst, fordi de eksporterer – eller snarere eksporterer, fordi de har investeret og

UDVIKLINGEN AF DEN PRIVATE SEKTOR ER FATTIGDOMSBEKÆMPELSE

SVAR

Af udviklingsminister Ulla Tørnæs

"Tillad mig, hr. præsident, at rose den danske regering for at vise vejen. I april 2008 dannede regeringen den danske Afrika-kommission for at tage udfordringen op med hensyn til ungdomsarbejdsledighed i Afrika op. Kommissionen, som jeg var så heldig at tjene, fremlagde fem dristige initiativer, som jeg tror – hvis stærke internationale partnerskaber kan skabes for at få dem gennemført – kan vende det store ungdomsarbejdsledighedsproblem til en mulighed og ikke en udfordring."

Sådan lød ordene fra Tanzanias præsident Jakaya Kikwete på talerstolen i FN's generalforsamling i år. Hans ord understreger et stærkt afrikansk ejerskab til Afrika-kommissionens arbejde med at udvikle den private sektor for at understøtte den økonomiske udvikling og dermed bekæmpe fattigdom.

Regeringen bekender sig fuldt og helt til 2015 Målene. Men for at nå dem er der brug for økonomisk fremgang og ikke mindst for mere beskæftigelse og flere arbejdspladser. Hvert år er der behov for at skabe 10-15 millioner nye job i Afrika. Ved at udvikle den private sektor skaber vi flere og bedre job, der giver folk muligheden for at brødføde familien, sende børnene i skole og i det hele taget komme ind i en positiv spiral, som fører væk fra et liv i fattigdom. Og ikke alene det – flere mennesker får også mulig-

hed for selv at blive selvstændige erhvervsdrivende og dermed skabe endnu flere arbejdspladser.

Vækst i den private sektor skaber endvidere grundlag for øgede skatteindtægter og dermed mulighed for, at landet selv kan finansiere uddannelse og sundhed. Derfor er udvikling af den private sektor en særdeles holdbar og langsigtet måde at bekæmpe fattigdom på. Selvfølgelig står den ikke alene, men spiller sammen med en række andre tiltag, for eksempel MDG3-kampagnen, der har som mål at fremme kvinders rettigheder.

Min filosofi er, at ingen ved bedre end de lokale interessenter, hvor skoen trykker. Derfor er det lokalt ejerskab og lokalt initiativ, som skal føre forandringerne ud i livet. Vi ønsker at understøtte den lokale dialog om den nationale erhvervspolitik og at understøtte de politikker og initiativer inden for adgang til finansiering, ny teknologi, ledelse, værdikæder mm., der er fokus på lokalt. Her er der for eksempel gode erfaringer fra Tanzania omkring uddannelse af morgendagens erhvervsledere.

Den kommende nye strategi for dansk udviklingspolitik har netop til hensigt at opdatere udviklingsindsatsen, og her vil der bl.a. være øget fokus på privatsektordrevet økonomisk vækst som drivkraft for udvikling. Set i lyset af Afrika-kommissionens anbefalinger justerer vi erhvervsinstrumen-

Illustration: Maria Bransen

OG FOR LIDT VIDEN

skabt produktivtetsforbedringer, der gør det muligt at eksportere.

FOR DET TREDJE forholder regeringen sig ikke til de vanskeligheder, der er forbundet med at konkurrere mod billige kinesiske forbrugsgoder, som konkurrerer direkte med arbejdsintensive og lavteknologiske virksomheder i de afrikanske lande. Det er netop produktionen af disse varer, som anses for at være det første skridt på vejen mod industrialisering – også i Afrikas tilfælde. Den nuværende globale krise viser desuden med al tydelighed, at det ikke er uproblematisk 'at flyve med én motor'. Således har alle de asiatiske vækstøkonomier med Kina i spidsen i dag travlt med at påpege, hvor vigtigt det er også at fokusere på hjemmemarkedet – og ikke kun eksportmarkedet. Denne indsigt burde

virksomheder. Alt dette forudsætter effektive statslige politikker – noget, som både dokumentet og AK's rapport er forbløffende tavse omkring.

Regeringen siger heller ikke så meget konkret om, hvordan der skabes økonomisk vækst. I stedet påpeges det, at god regeringsførelse er en forudsætning for økonomisk vækst. Men også her viser forskningen, at sammenhængen ikke er så enkel og ligetil. Faktisk er de lande, som har klaret sig bedst, ikke karakteriseret ved en særlig god regeringsførelse på alle fronter. De asiatiske vækstøkonomier havde fx en elendig regeringsførelse, hvad angår korrupsion, manglende lovbaseret styring og brud på menneskerettigheder, da de historisk var på samme økonomiske udviklingsniveau, som de afrikanske lande er på i dag. Spørgsmålet handler altså ikke om god regeringsførelse eller ej, men om hvilken regeringsførelse der er 'god

ter og erhvervssektorprogrammer. Vi vil arbejde med modtagerlandene for at sikre gode rammer for den private sektor. Desuden vil vi støtte kreditinstitutioner, erhvervsorganisationer mv. og ligeledes arbejde med udvikling af landbruget fx gennem værdikædeopbygning. Formålet er at få alle vore indsatser, der fremmer udvikling af den private sektor, til at spille sammen.

Jeg gør mig ingen forestillinger om, at blot de afrikanske virksomheder kobles på verdensmarkedet og eksporterer, så er lykken gjort. Men det er da et skridt på vejen at få gang i en produktion af færdigvarer, som efterspørges både i og uden for Afrika. Afrikanske lande eksporterer rå cashewnødder til Indien, hvor nødderne bliver ristet, saltet og emballeret, hvorpå de sendes tilbage til Afrika for at blive solgt i supermarkederne som færdige produkter. Hvis man i stedet selv forarbejdede nødderne i Afrika, ville man jo skabe både nye arbejdspladser og værditilvækst – det er da sund fornuft. Det er, som Kragelund m.fl. påpeger, vigtigt også at se på mulighederne for at handle på hjemmemarkedet, selvom vi ikke må glemme, at de afrikanske markeder har meget begrænset størrelse og købekraft.

Med hensyn til udenlandske investeringer er udfordringen, at der sikres den største mulige spillover-effekt til små og mellemstore virksomheder, der for eksempel kan fungere som underleverandører.

Lad mig slå fast, at god regeringsførelse, menneskerettigheder og ordentlige arbejdsforhold ikke er noget, vi fra dansk side går på kompromis med. Det er ganske rigtigt, at nogle lande i Afrika oplever vækst og får udenlandske investeringer, der ikke ledsages af krav om disse ting. Ja, måske er der lige-

frem nogle private investorer, som udnytter kombinationen af råstofforekomster og dårlig regeringsførelse i fattige lande til egen vinding. Men det kommer jo ikke de fattige til gode og understreger netop behovet for økonomisk vækst under ordentlige forhold. Et godt eksempel på de forandringer, vi ønsker, kommer fra Mozambique, der har store kulreserver, som et brasiliansk firma var interesseret i at aftage dele af. Her har Danmark med IMF og Verdensbanken i spidsen opmuntret regeringen til at melde sig ind i det såkaldte *Extractive Industries Transparency Initiative* – en proces, hvor regeringen og de relevante minefirmaer forpligter sig til at spille med åbne kort, efterleve regler for ansvarlig forvaltning og offentliggøre betingelserne for koncessioner samt de finansielle overførsler, det giver anledning til.

Jeg er derfor meget optimistisk med henblik på resultaterne af det danske engagement i at styrke udviklingen af den afrikanske private sektor. I september 2010 er der et topmøde, som gør status over, hvor langt vi er nået med at opfylde 2015 Målene. Set i det lys mener jeg, at der er brug for den danske dagsorden med fokus på udviklingen af den private sektor. Afrikanerne efterspørger selv disse ting, og vi gør, hvad vi kan for bedst at understøtte afrikanernes vækstambitioner! Derfor glæder det mig utroligt meget – og jeg betragter det i øvrigt også som en vigtig anerkendelse af Danmarks indsats – at vi er blevet udpeget af FN's generalsekretær Ban Ki-moon til som facilitator at forberede topmødet sammen med bl.a. Senegal.

præge regeringens prioriteter – især i lyset af den finansielle og økonomiske krise.

FOR DET FJERDE har regeringen en overdreven tro på, hvad udenlandske investeringer kan udrette. Udenlandske investeringer til Afrika er steget kraftigt de seneste par år, men langt størstedelen af disse investeringer går til nogle få råvareeksporterende lande. Her skaber investeringerne på den ene side eksportindtægter og (et begrænset antal) arbejdspladser. På den anden side gives der som regel en række finansielle og skattemæssige fordele til de udenlandske virksomheder, der delvist udligner fordelene. Der er stor usikkerhed om, hvorvidt de samlede fordele ved disse investeringer er større end omkostningerne. Forskningen viser også, at udenlandske virksomheder sjældent er pionerer, der fremmer lokale små- og mellemstore virksomheder, men snarere søger hen i sektorer, hvor der allerede er gang i væksten.

HVAD DER TIL gengæld er dokumenteret er, at de varige fordele af udenlandske investeringer stiger markant, hvis det lokale erhvervsliv er kendetegnet ved stærke teknologiske og managementmæssige evner. De udviklingsmæssige effekter øges, hvis man forankrer de udenlandske virksomheder ved at sørge for, at der opstår koblinger til lokale

nok' til at katalysere økonomisk udvikling i begyndelsen, og hvordan den udbygges og forbedres hen ad vejen.

Regeringens prioritering af den private sektor som motor for den økonomiske udvikling i u-landene, og især dens fokus på Afrika, er et velkomment indspark i udviklingsdebatten. Efter vores mening er det dog meget usikkert, i hvilket omfang den fremtidige danske privatsektorbistand vil kunne medvirke til at løse udviklingsproblemerne i Afrika. Tilgangen er simpelthen for meget båret af ideologi og for lidt af den viden, vi har om sammenhængen mellem handel, investeringer, vækst og fordeling.

Peter Kragelund og Laurids S. Lauridsen er ansat ved Institut for Samfund og Globalisering, RUC, Niels Fold er tilknyttet Institut for Geografi og Geologi, KU, mens Søren Jeppesen og Peter Wad er ansat ved Institut for Interkulturel Ledelse og Kommunikation, CBS.

SCENARIER FOR EN VÆRRE VERDEN

Anmeldelse: Dansk tidsskrift giver friske bud på, hvordan udviklingssamarbejdet vil se ud i 2020 – ingen af buddene rummer dog megen grund til optimisme.

Af Klaus Winkel

Med afsæt i den nye strategi for dansk udviklingspolitik, som skal ligge klar til foråret, kaster elleve forfattere sig i det seneste nummer af tidsskriftet *Den Ny Verden* – udgivet af Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) – frisk ud i at beskrive en stor del af de emner, faktorer og tendenser, der kan forudses at påvirke udviklingssamarbejdet, som det vil se ud i 2020. Dristigheden rækker ikke til at give et bud på, hvilke af de mange mulige scenarier, der er de mest sandsynlige, men mindre kan også gøre det. Temanummeret illustrerer, hvor svært det er at se ind i fremtiden – og hvor nødvendigt det er at forsøge det for at kunne handle bedst muligt nu.

DIIS-forskeren Lars Engberg-Pedersens to indledende afsnit giver et glimrende overblik over de mange spørgsmål, som tages op i nummeret, men undlader at afgrænse dets sigte helt præcist. Der mangler nemlig en definition af 'udviklingssamarbejde'. Her, og i

de fleste andre bidrag, er det typisk synonymt med bistandssamarbejde, mens det fx i afsnittet om EU nok mere korrekt handler om en bredere vifte af nord-syd-samarbejde, omfattende ikke mindst handelområdet.

Det gode liv

Udviklingsbistanden står da også centralt. Da den jo især er til for mennesker i modtagerlandene, giver det god mening, når Troels Stru Smiths afsnit refererer meningsmålinger, som siger noget om, hvad mennesker her forventer fremover. Det er ikke i første række økonomisk vækst, som ellers hidtil er set som et hovedformål med bistand, men ganske enkelt et godt liv. For mange er det et liv uden korruption, i sundhed og sikkerhed og med religiøs frihed og demokrati. Men som Smith skriver "et godt liv kan skabes på mange forskellige måder, og bistanden må være tilpasset den kulturelle kontekst". Blandt vigtige tendenser på bistandsområdet behandles vægten på øget modtagerstyring og -ejerskab, fremkomsten af mange nye donorer og – de ganske vist ikke ret lyse – udsigter for nye kilder til bistandsfinansiering.

Den oversete urbanisering

På mest sikker grund er man, når det drejer sig om den demografiske udvikling: Der bliver flere mennesker i udviklingslandene, mens befolkningstallet i de mere udviklede regioner stagnerer. Det bidrager til en stærkt

stigende urbaniseringsgrad, især i Afrika, som vil få store konsekvenser på mange områder, herunder bistandssamarbejdet. De behandles desværre ikke. Det gør derimod et andet, beslægtet fænomen: Migrationen til de udviklede lande, som anslås at ville udgøre 2,3 millioner mennesker årligt fra 2010. Det er usikkert, hvor meget og hvor længe migranternes pengeoverførsler til oprindelseslandene vil blive påvirket af den verdensøkonomiske nedtur, men de vil utvivlsomt forblive meget vigtige.

Det internationale overblik

FN-ambassadør (tidligere Danida-chef) Carsten Stauer leverer et flot og energisk overblik over ændringerne i og udfordringerne til de internationale organisationer. Fattigdomsbekæmpelsen udpeges som det største, globale udviklingsproblem, som skal tackles under truslerne fra klima, ressourceknaphed og konflikter. Forudsigeligt – og overbevisende – redegøres for behovet for at styrke det internationale samarbejde for at forsøge at løse disse problemer. Her vil de toneangivende u-lande medvirke med stigende indflydelse, men hvilken forskel dette kan forventes at gøre, får vi ikke et bud på. Forsigtighed er en diplomatdyd.

Den Ny Verden giver ikke grund til megen optimisme for udviklingssamarbejdet i 2020. Man kommer let til at spekulere på, om fattigdomstruslen nogensinde vil blive oplevet

Lars Engberg-Pedersen (red.): *Den Ny Verden – Udviklingssamarbejde anno 2020*

Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS), 122 sider, 85 kr. Tidsskriftet kan bestilles på www.diis.dk/denny-verden – her kan man også læse introartiklen og en detaljeret indholdsfortegnelse.

som så alvorlig, at den – som klimatruslen måske omsider vil det – udløser en solid, global reaktion.

Klaus Winkel er tidl. kontorchef i Udenrigsministeriet og forfatter til bogen *Hvorfor er det så svært for Afrika?*

Anmeldelse: Stærk personlig beretning fra et menneske, der har gjort alt for at hjælpe andre – og mistet sig selv undervejs.

Af Malene Haakansson

Går du med en nødhjælpsarbejder i maven? Eller er du en af dem, der tvivler på, om de penge, du lægger i velmenende nødhjælps- og udviklingsorganisationers raslebøsser, nu også går til dem, som har brug for det? I begge tilfælde skal du læse sygeplejersken Merete Engells bog *Sygeplejerske i verdens brændpunkter*.

Merete Engell, der i dag er 39 år, fortæller ærligt om, hvad det vil sige at være nødhjælpsarbejder i verdens værste katastrofer og i de mest lovløse og fattige samfund. Nærmest dagbogsagtigt følger vi forfatteren, som blev sygeplejerske for at redde verden sammen med den internationale nødhjælpsorganisation Læger Uden Grænser.

Bogen begynder i det sultramte Etiopien, hvor Merete Engell får et lynkursus i at arbejde i et u-land. De naive forestillinger om, at regeringer og den nødste bfolkning vil modtage hendes hjælp med åbne arme, krakelerer, og hun møder hurtigt modstand fra en regering, der helst så, at hun ikke var der, og griske lokale høvdinger, som skal have penge for at identificere og organisere, hvem der skal have hjælp.

Merete Engell lærer også på sin første mis-

DA VERDENS SEJESTE DANSKER MØDTE SIN GRÆNSE

sion, at hun ikke kan bruge alle sine kræfter på at redde et enkelt hungersramt barn, når hundredvis af andre underernærede børn ligeledes har brug for hendes hjælp.

”

Læseren – og i sidste ende også Merete Engell selv – er ikke i tvivl om, at hun gør en forskel i verdens brændpunkter.

Nytter det noget?

For Merete Engell tager den ene mission den anden – Afghanistan, Liberia, Darfur, Niger og DR Congo. Behovet for hjælp er enormt, og selv under de mest ekstreme forhold tager Merete Engell arbejdshandskerne på og hængiver sig til sit arbejde.

Men langsomt begynder arbejdet at æde Merete Engell op indefra. Hun bliver – ligesom læseren – frustreret over, at verden er så grusom og ond – nytter det overhovedet noget at redde et underernæret barn, når det

alligevel skal vokse op med fattigdom, vold eller krig?

Efterhånden som bogen skrider frem, bliver forfatteren bedre og bedre til at folde de enkelte skæbners historie ud, så de bliver mere end et nummer i køen af mennesker, der har brug for hjælp. Derfor er læseren – og i sidste ende også Merete Engell selv – ikke i tvivl om, at hun gør en forskel i verdens brændpunkter.

Nedturen begynder

Bogen viser dog tillige, at selv 'verdens sejeste dansker' – som P3's lyttere engang kårede Merete Engell til – har en grænse. Efter 27 måneder i felten med krig, kidnapninger, død og en følelse af utilstrækkelighed går hun ned med stress. Hun må stoppe sit arbejde for en stund og finde sig selv igen – for intet menneske kan i længden klare så store psykiske belastninger uden pauser.

Sygeplejerske i verdens brændpunkter er velskrevet og giver et detaljeret indblik i en verden, som de færreste har kendskab til. Den efterlader ingen tvivl om, hvorfor vi skal putte så mange penge som muligt i raslebøssen, næste gang en indsamler ringer på vores dør. Millioner af mennesker har brug for, at nødhjælpsarbejdere som Merete Engell tager ud i verden for at redde liv og give håb.

Merete Engell: *Sygeplejerske i verdens brændpunkter*

Informations Forlag, 299 sider, 299 kr.

Malene Haakansson er journalist, forfatter og advocacymedarbejder hos Folkekirkens Nødhjælp – og forfatter til bogen på næste side.

FAMILIEN KASSA, REGNEN OG DE ØDELAGTE ÆRTEMARKER

Anmeldelse: For u-landene gælder klimaforandringerne liv og død. Ny bog skildrer konsekvenserne for en fattig bondefamilie i det nordlige Etiopien.

Af Marta Gramstrup Rasmussen

”Kassa kigger bedrøvet ud over sin mark. Hans kinder er indsunkne, og øjnene er tunge. Næsten alle bønnestænglerne er visne. Ukrudtet er ved at overtage, hvad der skulle have været en mark fyldt med grønne bønner.”

I landsbyen Kone i det nordlige Etiopien bor Kassa, hans hustru Yeshume og deres seks børn. For dem handler klimaforandringerne ikke om CO₂-kvoter og ændrede forbrugsvaner. Ligesom i mange andre u-lande er klimaforandringerne her en realitet, som familien mærker konsekvenserne af på egen krop.

I Kassas – og syv millioner andre etiopieres – tilfælde betyder det eksempelvis, at familien for at overleve er afhængige af den hjælp, de kan få gennem landets såkaldte Produktive Sikkerhedsnet Program. Sikkerhedsnettet udbetaler mad eller penge til dem for at udføre et stykke arbejde for det offentlige – i Kassas område har arbejdet de seneste tre år bestået i at stoppe erosion af jorden.

I *Når regnen falder forkert* fortæller Malene

Haakansson om Etiopiens kamp mod klimaforandringerne og deres rolle i det internationale arbejde frem mod klimatopmødet i København. Set gennem den fattige bondefamilies øjne får vi som læsere ligeledes et indblik i, hvordan ændrede og mere ustabile nedbørsmængder betyder, at folk som Kassa hver dag må arbejde hårdere for at skaffe mad til deres familier.

Familie i fokus

Gennem et år har Malene Haakansson, der er journalist og ansat som klimamedarbejder

”

Malene Haakansson bidrager ikke med nye, overraskende oplysninger til klimadebatten, men hun formår at gøre en abstrakt diskussion om kvoter, forbrug og forhandlinger skræmmende konkret.

hos Folkekirkens Nødhjælp i Etiopien, fulgt Kassa og hans familie. Og da hun besøger dem i oktober 2008, har kraftig regn og hagl ødelagt planterne på ærtemarken, mens mangel på samme er årsag til visne bønneplanter. Kassa har bemærket, at vejret har ændret sig, og at den i forvejen udpinte jord er mindre frugtbar, men han ved ikke hvorfor. Familiens eneste håb er derfor, at deres bønner til Gud vil blive hørt, så hveden og byggen ikke lider samme skæbne.

Med beretningen om Kassa får vi som læsere sat et ansigt på konsekvenserne af det ændrede klima i et land, der i forvejen kæmper med fattigdom og sult, og som derfor ikke har ressourcerne og kapaciteten til at tilpasse sig de nye forhold. Som læser i den anden ende af verden kan det dog være svært at følge familiens rationale, når de fx sætter deres lid til, at Gud løser problemerne for dem. Men måske

netop derfor er det fascinerende at komme tæt på familiens tanker og handlinger.

Stemme til etiopierne?

Når regnen falder forkert er samtidig en god introduktion til klimaspørgsmålet og klimatopmødet i København. Bogen er skrevet i et letlæst sprog og indeholder mange nyttige informationer til dem, der ikke selv har fået kæmpet sig igennem statusrapporterne fra FN's klimapanel. De mange faktabokse og diagrammer giver eksempelvis et overblik over, hvilke sektorer og lande der belaster klimaet mest, men beskriver også sammenhængen mellem sult og klima. Bogen trækker desuden på interviews med myndigheder og klimaforskere i Etiopien.

Selvom *Når regnen falder forkert* på denne måde er med til at illustrere, hvordan klimaforandringerne er et globalt problem, der rammer skævt, er listen over danske klimaudgivelser allerede lang. Bogen bidrager derfor heller ikke med nye, overraskende oplysninger til klimadebatten, men den skiller sig alligevel ud. Malene Haakansson formår nemlig at gøre en abstrakt diskussion om kvoter, forbrug og forhandlinger skræmmende konkret. Spørgsmålet er så, om den stemme, forfat-

Malene Haakansson: Når regnen falder forkert – Etiopiens kamp mod klimaforandringerne

Forord af klimaminister Connie Hedegaard og fotos af Mikkel Østergaard. Udgivet med støtte fra Udenrigsministeriet. Informations Forlag, 143 sider, 199 kr.

teren taler etiopiernes sag med, er høj nok til at nå dem, som ikke i forvejen kender til forholdene i det fattige afrikanske land.

Læs også klimatema side 9-15.

Marta Gramstrup Rasmussen er specialestuderende, BA i journalistik og mellemøststudier og tidligere journalistpraktikant i Udenrigsministeriet.

MALENE HAAKANSSON

F. 1975, journalist fra Danmarks Journalisthøjskole 2002. Ansat hos Folkekirkens Nødhjælp siden 2003, først som advocacymedarbejder, siden september 2008 som klimamedarbejder i Etiopien. Har tidligere skrevet bogen *Det værste er at dø i stilhed* – stemmer fra Darfur. Tidligere i år bloggede Malene Haakansson om klima i Etiopien for *Udvikling*. Læs hendes indlæg på www.udvikling.dk.

Journalist og forfatter Malene Haakansson har gennem et år fulgt en etiopisk bondefamilie. I bogen *Når regnen falder forkert* skildrer hun klimaforandringerne konsekvenser for familien. Foto: Privatfoto.

Nordiska Utvecklingsfonden och Nordiska Miljöfinansieringsbolaget har startat en ny finansieringsordning för klimatprojekt i världens fattigaste länder.

Det nya initiativet Nordic Climate Facility (NCF) riktar sig till nordiska organisationer, myndigheter och företag. NCF beviljar gåvomedel i storleksordningen 250 000-500 000 euro per klimatprojekt som reducerar utsläppen av skadliga växthusgaser eller som främjar anpassningen till klimatförändringens följder i u-länder.

De bästa ansökningarna väljs ut i en förhandsgallring som startade den 26 oktober och pågår till den 29 januari 2010. För detaljerade anvisningar och information:

www.ndf.fi
www.nefco.org

BØGER

SKØNLITTERATUR

Blod af sten

Af Ibrahim al-Koni
Gedehyrden og eneboeren Asuf lever en isoleret tilværelse i ørkenen, indtil han en dag møder to jægere i en bil.
129 kr. Forlaget Vandkunsten.

Footnotes in Gaza

Af Joe Sacco
En malerisk roman om Rafah, en by i den allersydligste del af Gaza-striben på grænsen til Egypten. En by, der er reduceret til murbrokker. Et sted, som i 1956 var udsat for en blodig tragedie, hvor 111 palæstinensiske flygtninge blev dræbt af israelske soldater.
400 sider. £18. Vintage.

Knivens æg

Af Abraham Verghese
To brødre vokser op i Etiopien på randen af revolution. De har kun hinanden og en fælles passion for lægegerningen. Fortællingen spænder over tre kontinenter og fem årtier – om fædre og sønner, læger og patienter, svigt og selvpofrelse, hjem og eksil.
560 sider. 349 kr. Gyldendal.

FAGLITTERATUR

I klimaets navn – Udenrigspolitiske udfordringer og muligheder.

Temanummer af Den Ny Verden – Tidsskrift for internationale studier 2008:4. Redigeret af Henrik Egelyng, Helle Munk Ravnborg og Mikkel Funder.
98 sider. 85 kr. DIIS.

Dealing with Uncertainty

Red. af Liv Haram og C. Bawa Yamba
Når normer, traditioner og etableret viden udfordres, skabes usikkerhed. Haram og Yamba viser med deres casestudie i Tanzania, at fundamentalisme, selvmord og sindssyge ikke er ualmindelige reaktioner, men påpeger også potentialet: usikkerheden som et afsæt for 'nysgerrighed og udforskning'.
226 sider. Gratis. Nordiska Afrikainstitutet.

EU's udviklingspolitik i perspektiv

Red. Rina Valeur Rasmussen
Sætter fokus på EU's rolle i forhold til udviklingslandene – som bistandsyder og som handelspartner. Ekspert og politikere giver deres bud på, hvad der er de vigtigste udfordringer og muligheder på det udviklingspolitiske område i de kommende år.
62 sider. Gratis. Den Danske Europavevægelse.

Halvmåne & hagekors

Af Klaus-Michael og Martin Cüppers Mallmann
En rystende beretning om samarbejdet og venskabet mellem Nazitysklands top og arabiske antisemitter i bl.a. Palæstina under Anden Verdenskrig. Hitler blev beundret i Mellemøsten, og stormuftien Amin el-Husseini fik afgørende indflydelse på Endlösung-projektet.
310 sider. 199 kr. Informations Forlag.

In Afghanistan: Two Hundred Years of British, Russian and American Occupation

Af David Loyn
I mere end 200 år har fremmede stormagter slået om Afghanistan. Loyn beskriver de misforståelser og brudte løfter, der så ofte har ledt til krig, og som er så karakteristiske for landets voldsomme historie.
288 sider. \$28. Palgrave Macmillan.

KILLING FIELDS

– TEGNET OG FORTALT

Illustration: Fambender.

Vinderen af Danidas Verdensbilledlegat blev den delvist tegnede dokumentar *Kâmpuchea* – en film, der fortæller om et emne, som ingen vil fortælle om.

Af Mikkel Noel Lanzky

Sofie Marie Kristensens og Mikael Svendsens film *Kâmpuchea* er et resultat af en række meget bevidste valg.

Som den eneste af de ti film i konkurrencen om Danidas Verdensbilledlegat, ja som den første film i Verdensbilledlegatets otteårige levetid, bruger den animationer. Dramatiske, dirrende og stemningsmættede animationer som flashback til 1975–1979, hvor Khmer Rouge var ved magten i Cambodja og med hård hånd styrede landet under navnet Demokratisk Kâmpuchea.

Blandet med levende billeder af ofre, bødler og efterkommere fortæller *Kâmpuchea* historien om, hvordan generationen født efter diktaturets fald ikke har nogen fælles bevidsthed om de forfærdelige år. Deres forældre har tiet, og erindringen om styrets forbrydelser risikerer at gå tabt. Det er deres bud på årets tema – 'generationer' – der var udstukket af Danidas Verdensbilledlegat.

– De har taget en chance, siger Peter Harms Larsen, som er jurymedlem, konsulent i filmdramaturgi og professor emeritus i journalistik, om Sofie Marie Kristensen og Mikael Svendsen (se *Nyt om navne* s. 27).

– Det er en vanskelig måde at formidle på. At fortælle om et emne, der indebærer, at ingen vil fortælle noget.

Peter Harms Larsen har som medlem af juryen set flere film, der prøver at give historierne et ekstra kunstnerisk strejf.

– Det stiller altid særlige krav til deltagerne, og jeg har ikke oplevet det så vellykket som i år. Når vi modtager ansøgninger og vælger forslag, der behandler form og æstetik så bevidst som i dette tilfælde, er vi altid særlig spændt på, hvad der kommer ud af det. I dette tilfælde var det bare rigtig godt udført, mener Peter Harms Larsen.

Tavshed fostrer tanker

I *Kâmpuchea* har de medvirkende heller ingen replikker. Skuespilleren Pernille Valentin har lagt speak til filmen. Malerisk og drevent – på grænsen til det over-emotionelle – sætter hun ord på de tavse billeder på lærredet.

Særligt dystert er en rundvisning i et forfaldent hotel brugt som fængsel, med en guide, der selv mistede en bror og far til regimet. Han siger intet, men hans intense blik direkte ind i kameraet er nok – vi forestiller os rigeligt.

– Vi ville lave noget anderledes. Det var ikke en etnografisk nøjeregnende film, vi gik efter, forklarer Mikael Svendsen om sin og Sofie Marie Kristensens vinderfilm.

– I arbejdet satte vi en række regler op for os selv, og vi var godt klar over, at det var en satsning. Det kunne nemt være gået galt, men heldigvis havde vi gode folk til at hjælpe os, fortsætter Mikael Svendsen.

Selvom begge filmens ophavsmænd er stol-

te over sejren, var de ikke sikre på forhånd.

– Jeg sad nok med en følelse af, at det kunne blive en toer. Men fordi det ikke er en typisk Danida-film, turde jeg ikke håbe på så meget, siger Sofie Marie Kristensen.

De to filmskaberes videre ambition er nu at få lagt en engelsk speak på filmen og prøve at få den vist på festivaler i Europa hen over sommeren.

Ud over førstepræmien til *Kâmpuchea* modtog to film anerkendelse i form af blomster og check. Andenpladsen gik til *Gartneren og hans 21 blomster*, som fortæller en munter og livsbekræftende historie om en zambisk landmand, der arbejder hårdt for at brødføde sin børneflokk på 21, som han har påtaget sig ansvaret for efter familiemedlemmers død. Tredjepræmien tog *Pigesoldaten*, der følger en ung kvinde og tidligere børnesoldat i Sierra Leone, som flytter fra Freetowns slum hjem til sin mor og de trygge rammer i landsbyen.

Som Mette Davidsen-Nielsen fra juryen udtrykker det, ligger det ekstraordinære ved filmene i deres almengyldighed. De universelle emner, menneskeligheden og det genkendelige i karaktererne.

Langt fra stereotypien og befriende fri for den kendte dansker, der ellers tager tv-seeren ved hånden, når tv-gæster de varme lande.

Mikkel Noel Lanzky er journalistpraktikant i Udenrigsministeriet.

Verdensbilledlegatet uddeles også i 2010 af Danidas Oplysningsudvalg. Se nærmere på www.3world.dk.

ÅR 2010-QUIZ

Ill. Louise Thane Jensen.

KLIP UD, SEND IND OG VIND!

Ja Nej

- 1. Hedder præsidenten i Zimbabwe fortsat Robert Mugabe?
- 2. Vil finansloven for 2011 sænke udviklingsbistanden i forhold til 2010-niveauet? (som er 0,83 pct. af BNP)
- 3. Er flere end 25 millioner mennesker blevet klimaflygtninge ifølge FN?
- 4. Er fredsftalen mellem Nord- og Sydsudan brudt sammen?
- 5. Vil et eller flere af Danmarks programsamarbejdslande opnå for højt BNP pr. indbygger til at fortsat at modtage udviklingsbistand?
- 6. Har Danmark valgt et nyt programsamarbejdsland?
- 7. Modtager Jakob Ejersbo posthumt Nordisk Råds Litteraturpris for sin Afrika-trilogi, *Eksil, Revolution og Liberty*?
- 8. Vil over en milliard mennesker fortsat sulte ifølge FN?
- 9. Når et afrikansk hold til kvartfinalerne eller længere ved VM-slutrunden i Sydafrika 2010?
- 10. Laver Olafur Eliasson et fysisk kunstværk til opførelse i et land syd for Sahara?
- 11. Har kong Mswati III af Swaziland taget sig yderligere en eller flere koner, ud over de 14 han i skrivende stund har?
- 12. Ligger Somalia fortsat sidst på *Transparency International's* liste over korruption?
- 13. Er juntaen stadig ved magten i Burma?
- 14. Bliver de fem østafrikanske lande Burundi, Kenya, Rwanda, Tanzania og Uganda enige om at etablere en fælles valuta?
- 15. Vil det lykkes det internationale samfund at få arresteret den ugandiske oprørsleder Joseph Kony?

NAVN: _____

ADRESSE: _____

POSTNUMMER & BY: _____

KLIP DINE SVAR UD OG SEND KUPONEN mærket 'QUIZ' til: Udenrigsministeriet, Udvikling, PDK, Asiatisk Plads 2, DK-1448 København K. Eller send den pr. mail til avisenudvikling@um.dk

KVARTFINALE?

KLIMAFLYGTNINGE?

KONE NR. 15?

Støv krystalkuglen af, find profetvejledningen frem fra loftet og skærp dit kosmopolitiske klarsyn. Det er igen blevet tid til at quizze om, hvordan udviklingen vil forme sig det kommende år.

Her på siden finder du 15 spørgsmål om fremtiden. Det er så op til dig at vurdere, om du tror, udsagnene er blevet til virkelighed et år fra nu. Skæringsdatoen for begivenhedernes indtræden er 1. december 2010 kl. 12.00.

Vi har bestræbt os på at lave udsagnene så entydige som muligt, men verdens gang er uberegnelig, og der vil uvægerligt opstå grænsetilfælde. Her vil trojkaen på *Udviklings* redaktion med kyndig hånd og øje for detaljen afgøre tvivlsspørgsmål.

Udfyld kuponen med dine svar samt navn og adresse. Kuponen skal være redaktionen i hænde senest 15. januar 2010 for at indgå i konkurrencen. Vinderen kåres i årets sidste nummer af *Udvikling*. Præmien er et eksemplar af årets bedste fag- eller skønlitterære udgivelse om udvikling, u-lande eller lignende, udvalgt af redaktionen.

10 TING DU MÅ LÆGGE UNDER JULETRÆET

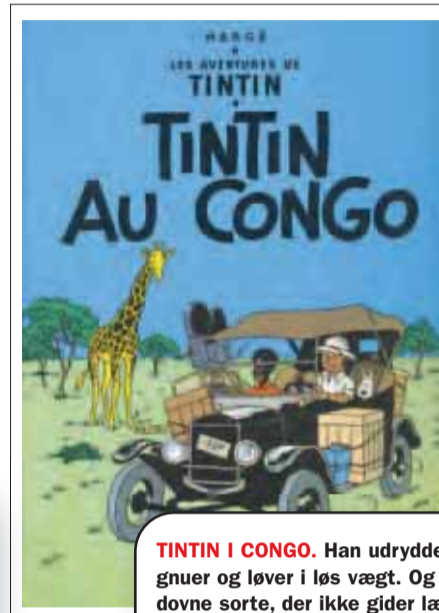
Gode råd om, hvordan du undgår at træde i det politisk ukorrekte spinatbed. Her er ti bitre mandelgaver, der afgjort ikke er *kosher*. Sjove, men grove.

TARZAN, ABERNES KONGE. En hvid superhelt og frelserfigur i et univers befolket af dyr og sorte i birollerne. Den går ikke i 2009. Tarzan-filmenes storhedstid var 1930'erne til 1950'erne. Mest kendt som Tarzan var skuespilleren Johnny Weissmuller.

STRUSEN RASMUS med tekst og tegninger af Jørgen Clevin er fra 1945, da længslen efter eksotiske lande var stor. Rasmus indfanges og sendes til Zoologisk Have i Valby, men savner Afrika: "Rasmus tænkte på den dejlige varme sol, det dejlige varme sand og de små sorte negere. Måske var en af de små negere nu over neger eller negerhøvding." Her ses en sådan – med pibe og fin hvid uniform.

TINTIN I CONGO. Han udtrykker næsehorn, gnuer og løver i løs vægt. Og irettesætter dovne sorte, der ikke gider lægge kræfterne i, da det væltede lokomotiv skal på skinner igen, mens hunden Terry selvretfærdigt ser til. Ikke et ord fra Hergé om den belgiske kolonimagts grove udnyttelse af Congo.

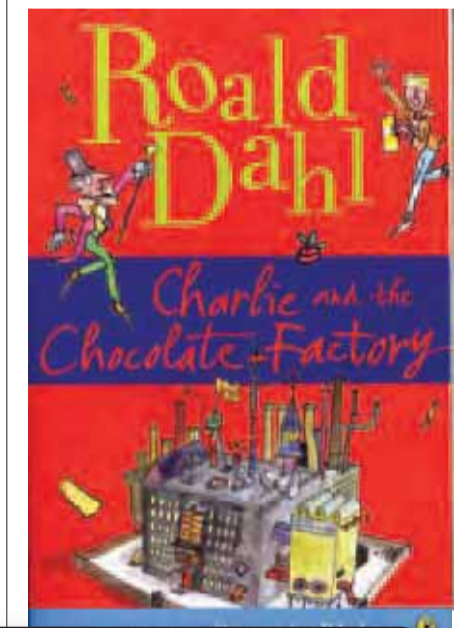

NEGRO CHURCH MUSIC. Lp-pladen fra Atlantic Records udgivet i Southern Folk Heritage Series. En perle for samlere af negro spirituals og gospel, men N-ordet er altså fy-fy!

TI SMÅ NIGGERBØRN og andre herlige børnesange? Tør du synge den for de små? Nej, vel?

I bøgerne om **PETER PEDAL** rejser Manden med den gule hat til Afrikas jungle, hvor han kidnapper en abe med menneskelignende træk og tager den med hjem til den vestlige civilisation, hvor den forårsager alskens ballade. En slet skjult slave-reference? Mistanken slipper forfatterparret H.A. og Margret Rey i hvert fald ikke for.

På chokoladefabrikken i Roald Dahls populære børnebog **CHARLIE OG CHOKOLADEFABRIKKEN** arbejder 'Oompa-Loompa'erne – små sorte pygmæer fra Loompaland, en isoleret ø i Stillehavet. De er klædt i skind og blade og aflønnes med kakao. En litteraturhistoriker kaldte fremstillingen "bogstavelig talt kvalmende". Og har man brug for det lige efter juleanden ...?

AFRIKAS STJERNE. Fedt spil. Drøn rundt i hele Afrika, saml rubiner, diamanter og smaragder i sækken og sæt så kursen retur mod Europa med byttet – medmindre du lander på et felt, hvor en arabisk røver kommer på tværs af din rute! En helt igennem amoralsk spil for de 9-16-årige.

ZULU-LAKRIDS. I Danmark er zulu ikke en stamme – det er en tv-kanal og en mentol-lakrids fra Haribo. Hvorfor kan man i grunden ikke længere købe *Negerpenge* i styksalg?

Hans far hedder Sorte Jumbo, og moderen hedder Sorte Mumbo. Og yes, bogen er **LILLE SORTE SAMBO** af Helen Bannerman. Også dyreværnsfolk har ret til at være sure på bogen: Fire tigre – sjældne rovdyr, specielt da i Afrika – løber rundt og rundt efter deres egne haler, indtil de bliver til smør til Sambo-familiens pandekager!

PIGEN MED NGO-PARAPLYEN

Der er dømt generationsskifte, når Rina Valeur Rasmussen overtager chefstolen i den danske paraplyorganisation EU-NGO-plattform. Lobbyisme bliver hendes fornemmeste fokus.

Af Kalika Bro-Jørgensen, Bruxelles

Find penge, så medarbejderstaben kan mere end fordobles. Få politikere og presse til at prioritere NGO'ernes standpunkter. Og få så i forbifarten befolkningen til at fatte interesse for EU's udviklingspolitik.

Sådan lyder opgaven for den 31-årige cand.scient.pol. Rina Valeur Rasmussen, der i november tiltrådte stillingen som sekretariatsleder hos den danske EU-NGO-plattform. Den er forum for 14 danske udviklings- og nødhjælpsorganisationers samarbejde i forhold til EU's udviklingspolitik.

I dag er hun chef for én akademisk medarbejder, men håbet er at ansætte endnu en og en lille håndfuld studenter, når NGO-plattformens nye strategi skal iværksættes fra årsskiftet.

– Jeg håber, at jeg kan leve op til de store

forventninger. Lige nu er der i kraft af den nye strategi en stemning af, at vi skal ud over stepperne. Og jeg tror, jeg kan bidrage med vilje, lyst og energi, siger Rina Valeur Rasmussen.

Lobbyisme opprioriteres

Sekretariatets hovedopgave har hidtil været at rådgive medlemsorganisationerne om EU-finansiering til udviklingsprojekter. Derudover har sekretariatet i mindre grad forestået oplysnings- og fortalervirksomhed.

Slut med det, siger strategien. Fra årsskiftet skal prioriteringerne vendes på hovedet. Rendyrket lobbyisme i Europaparlamentet såvel som på Christiansborg skal være sekretariatslederens fornemmeste fokus. Dertil kommer informationskampagner, undervisningsmateriale og andet, der kan få befolkningen til at bakke op. Rådgivningsdelen skal ikke nedprioriteres, derimod skal lobbyisme og oplysning kraftigt opprioriteres i takt med, at der kommer nye ansigter på kontoret.

– Fremover skal vi aktivt bidrage til at sætte den udviklingspolitiske dagsorden, ikke mindst ved at bruge vores internationale kontakter. Vi skal informere og påvirke politikerne og gøre befolkningen opmærksom på problemstillingerne i EU's udviklingspolitik, siger Rina Valeur Rasmussen.

Hun har en kandidatgrad i internationale

studier fra Københavns Universitet og kommer direkte fra en stilling som sekretariatschef i Europavevægelsens danske afdeling. Således har hun mere erfaring med EU end med udviklingsmiljøet, hvor hendes forgænger, Per Bo, var en garvet veteran.

– Jeg tror aldrig nogensinde, jeg kommer i nærheden af at vide så meget om udvikling, som Per Bo gør. Det må jeg kompensere for med mit stærke EU-netværk og viden om lobbyarbejde. EU er jo verdens største donor, og dermed var der også en udviklingspolitisk vinkel på min tidligere stilling, siger Rina Valeur Rasmussen.

Jysk kræmmermentalitet

Hvad Rina Valeur Rasmussen måtte mangle af direkte udviklingspolitisk erfaring, vinder hun ved sin målrettedhed, effektivitet og erfaring med at være chef for et lille sekretariat med begrænsede midler til rådighed, mener en tidligere kollega fra Europavevægelsen.

– Hun er mester i at få mest muligt ud af meget få midler. Det er sådan lidt en blanding af hendes jyske kræmmermentalitet og god gedigen opfindsomhed, siger Sebastian Lang-Jensen, der i tre år som informationskonsulent i Europavevægelsen sad på halvanden meters afstand af sekretariatschef Rina Valeur Rasmussen.

Han understreger, at Rina Valeur Rasmus-

Foto: Karsten Bidstrup.

sens nye kollegaer kan se frem til en yderst målrettet effektiv, men også fandanivoldsk chef, der i fritiden kører motorcykel og går på jagt.

I løbet af sin første uge i det nye job nåede hun kun ind på kontoret en enkelt dag. Til gengæld fik hun blandt andet tid til at tage til generalforsamling i den europæiske paraplyorganisation Concord, besøge EU-Parlamentet i Bruxelles og sende en ansøgning til Udenrigsministeriet om finansiering af de nye stillinger i sekretariatet.

Kalika Bro-Jørgensen er freelancejournalist bosat i Bruxelles.

NYT OM NAVNE DECEMBER 2009

BILATERALE RÅDGIVERE

Ph.d. i international uddannelse **Nuzzly Ruiz de Forsberg**, 49, er ansat som seniorrådgiver ved programstøtte for uddannelsessektoren i Mozambique med tjenestested i Tete.

M.A. i udviklingsstudier **Alima Mahama**, 51, er ansat som seniorrådgiver ved Udenrigsministeriets støtteprogram for 2015 Målene i Liberia, med tjenestested ved det liberianske ministerium for køn og udvikling i Monrovia.

Følgende er ansat som seniorrådgivere ved støtteprogram for sundhedssektoren i Tanzania:

Chartered Accountant & M.A. Psychology **David Nicholas Bain**, 54, med tjenestested i Dar es Salaam.

M.A. internationale relationer & M.Sc. Health Policy Planning **Steven Lanjouw**, 49, med tjenestested i Dar es Salaam.

B.Pharm. & PG Diploma Health Economics **Hanif Nazeralli**, 50, med tjenestested i Dar es Salaam.

M.A. Education **Stig Arne Nylund**, 57, med tjenestested i Dar es Salaam.

M.D. **Boudewijn Peters**, 63, med tjenestested i Zanzibar, Tanzania.

MULTILATERALE RÅDGIVERE

Følgende er ansat som juniorrådgivere (JPO):

Katja Brock, 28, i FN med tjenestested i USA.

Amira Nitze Hassan, 32, i FN's Nødhjælps- og Arbejdsagentur for Palæstinensiske Flygtninge i Mellemløsten (UNRWA) med tjenestested i Jordan.

Michelle Kierulf, 25, i Kontoret for FN's Højkommissær for Menneskerettigheder (OHCHR) med tjenestested i Genève, Schweiz.

NGO'ER

Morten Lyng Madsen, 33, er ansat som International konsulent i Ungdommens Røde Kors, hvor han blandt andet skal stå for partnerskaber med afrikanske Røde Kors-selskaber.

Sara Schlüter, 28, er ansat som pressemedarbejder hos Mellemløst Samvirke. Hun kommer fra en stilling som klima-journalist på Berlingske Tidende.

ANDRE

Advokat **Carol Bellamy**, 67, er valgt til formand for bestyrelsen af 'Education for All – Fast Track Initiative', et globalt partnerskab der støtter det andet 2015 mål: uddannelse til alle.

Advokat **Thorkild Høyer**, 62, er som medlem af Folkekirkens Nødhjælps styrelse udnævnt som medlem af en særlig komité, der skal behandle klager over nødhjælpsorganisationer. Komitéen er en del af det schweizisk-baserede Humanitarian Accountability Partnership (HAP), et internationalt samarbejdsorgan, der certificerer (kvalitetsstempler) og overvåger humanitære organisationers arbejde.

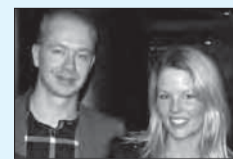
UDMÆRKELSER

Journalisterne **Mikkel Hemmingsen** og **Silas Bay Nielsen** (t.v.) modtog den 19. november Europa-Kommisionens danske specialpris for fattigdom og diskrimination 2009 – en EU-pris for journalistik, der uddeles

som en del af kampagnen 'Brug forskellene – stop diskriminationen'. De to vinder prisen for artiklen 'Den europæiske drøm', der blev bragt i *Udvikling* 3/2009 (side 19). Artiklen handler om illegale afrikanske migranter i Syditalien. Hovedprisen gik til journalist Olav Hergel, Politiken.

Vinderartiklen kan læses på www.udvikling.dk
Foto: *Udvikling*.

Michael Svendsen og **Sofie Marie Kristiansen** vandt førstepræmien på 10.000 kr. for *Kämpuchea* som den bedste film i konkurrencen Danidas Verdensbilledlegat 6. november. Læs også side 24.

Foto: Carsten Døllerup.

RETTELSE

I *Nyt om Navne*, november, fik vi gjort **Tina Kaas Andersen**, 37, til "juniorrådgiver (JPO) i EU med tjenestested i Belgien." Hun er ikke JPO, men ansat som *national ekspert* i DG External Relations ved Europakommisionen. Vi beklager fejlen.

HUSK AT LÆSE

HVAD SKER I 2010?

Er Mugabe fortsat præsident i Zimbabwe, får Danmark nyt program-samarbejdsland og laver Olafur Eliasson et kunstværk til opførelse syd for Sahara? Test dine evner i *Udviklings* nytårsquiz som spåmand m/k om 2010 – og vind den bedste u-landsudgivelse i det nye år!

Side 25

KINA I AFRIKA

'Vi vil af et ærligt sind hjælpe Afrika – men på en win-win-måde, for vi er her også for at skabe profit,' siger Kinas ambassadør i Ghana Yu Wenzhe. *Udvikling* besøgte det vestafrikanske land med nu flere end 10.000 kinesere – og faste flyruter til Kina.

Side 16-17

BISTAND PÅ DEN FUNKY MADE

'Det sjoveste, jeg nogensinde har prøvet.' Sådan siger Salam på 11 om at prøve kræfter ved mixerpulten som DJ. Til dagligt bor hun i en flygtningelejr midt i Beirut, men så kom de to danske DJ-navne Den Sorte Skole og Ladybox forbi og lavede en workshop.

Side 18-19

DEBAT OM SATSNING PÅ ERHVERV

For meget ideologi og for lidt viden. Sådan betegner fem danske u-landsforskere Ulla Tørnæs' satsning på mere bistand til erhvervsudvikling i Afrika. 'Vækst i den private sektor er en forudsætning for at bekæmpe fattigdom,' svarer udviklingsministeren.

Side 20-21

DET ER GRATIS AT ABONNERE PÅ

ud>ikling

LÆS MERE PÅ
WWW.UDVIKLING.DK

AI henvendelse: Rosendahls-Schultz Distribution, Herstedvang 10, DK-2620 Albertslund

UMM
Id-nr. 42328

DIPLOMATI I VIDVINKEL

Danmarks Nepal-ambassadør har kameraet med, når han skal lære nye lande at kende. Tidligere i år udstillede han sine billeder sammen med to andre ambassadører i Kathmandu.

FOTO

OM DIPLOMATER siger man, at de er ærlige mennesker, som lyver for deres land. Om billeder siger man, at de aldrig lyver.

Alligevel er fotografi en lidenskabelig hobby for hele tre ambassadører i Nepal – Finn Thilsted fra Danmark, Nancy J. Powell fra USA og Rakesh Sood fra Indien. Tidligere i år udstillede de sammen deres billeder på Indigo Gallery i Nepals hovedstad Kathmandu. Overskuddet gik til velgørenhed.

– For en diplomat er et kamera et godt redskab til at lære et land at kende. Når man fotograferer, kan man fokusere på detaljer og særlige kendetegn ved mennesker og landskaber, siger den danske ambassadør.

64-årige Finn Thilsteds karriere i Udenrigsministeriet har siden begyndelsen i 1975 bragt ham til en hel stribe fotogene lande. Ud over Nepal har han været udsendt til Tanzania, Egypten, Bangladesh og Kenya.

Billedet her på siden tog Finn Thilsted, mens han var ambassadør i Nairobi fra 2001 til 2005. Det viser børn, der henter vand i en flod i det nordlige Kenya. De har gravet en fordybning i sandet for at filtrere vandet for snavs.

/mm

Foto: Finn Thilsted.